

Zwendelaars?

Johan Diepstraten

bron

Johan Diepstraten, *Zwendelaars?* Wolters-Noordhoff / Wolters Plantyn, Groningen / Deurne 2001
(heruitgave)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/diep005zwen02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

1.

Even zag David iets vertrouwds in de blik van de zwerver. Een oogopslag die hem bekend voorkwam. Wat doet zo'n man op het kerkhof, vroeg hij zich af.

De zwerver stond al een hele tijd zwijgend op korte afstand van de nabestaanden. Hij keek iedereen even aan. Zijn rossige haar piekte naar alle kanten. Het versleten groene jasje kleurde niet bij de broek die ooit lichtblauw was geweest. David had hem al opgemerkt in de aula van de begraafplaats. Daar was de zwerver tegen hem op gebotst, had even geglimlacht en was onmiddellijk verdwenen.

David luisterde maar half naar wat de priester zei. Hij staaarde naar de kuil waarin de kist van zijn vader zou verdwijnen en hield de hand van zijn moeder stevig vast.

Maandagavond was het gebeurd. Zomaar. Zijn vader was nog even naar de studeerkamer gegaan om een paar processtukken in zijn tas te doen. Tien minuten later had zijn moeder hem gevonden, met zijn hoofd op het werkblad van zijn bureau. Hersenbloeding, had de dokter vastgesteld.

David keek naar de haveloze figuur op vijf meter afstand tegenover hem. Wenkte de zwerver hem? David wreef een traan uit zijn ogen. Nu zag hij het duidelijk.

De zwerver haalde een briefje uit de linkerzak van zijn jasje en stopte het er opnieuw in. En nog een keer. Eruit en erin.

‘Wat doet die man raar,’ zei David tegen zijn vriendin Saskia. ‘Begrijp jij het?’

‘Geen idee.’

‘Ken jij die zwerver, mama?’ David kneep in de hand van zijn moeder.

‘Niet op letten. Die man is gestoord.’ Zijn moeder boog zich naar oom Hendrik en fluisterde hem iets in zijn oor.

Hendrik Ouwering liep op de zwerver af. Wegwezen jij, gebaarde hij. De zwerver maakte een slaande beweging.

‘Hij was een schoft.’ De stem van de zwerver klonk luid over de begraafplaats. ‘Dat mag iedereen weten.’

David schrok. Zijn vader? Een schoft?

Oom Hendrik gaf de zwerver een stomp in zijn gezicht en trok hem aan zijn arm mee. Even later stond hij weer naast de moeder van David. ‘Dit was de laatste waarschuwing.’

Zijn moeder knikte.

‘De Heer geeft en de Heer neemt,’ sprak de priester plechtig. ‘Hij heeft het lichaam van Marcus Antonius Ouwering na 43 jaren tot Zich genomen. In de naam van de Vader en de Zoon en...’

‘Oplichters,’ klonk het luid over de begraafplaats. ‘Zwendelaars. Ik heb de bewijzen.’

Oom Hendrik maakte zich los uit de kring rouwende mensen en holde in de richting waar vandaan de stem kwam. Niemand lette meer op de priester.

De zwerver maakte aanstalten om weg te rennen. Hij hinkte naar de gietijzeren poort. Maar oom Hendrik was sneller. Drie keer raakte hij de zwerver vol op zijn gezicht.

De zwerver zat op zijn knieën en beschermde zijn ogen met zijn handen. Oom Hendrik trok hem overeind en schudde hem door elkaar alsof hij met een lappenpop aan het stoeien was. Daarna wierp hij het weerloze lichaam van zich af en sloeg het stof van zijn kleren. De zwerver bleef languit op het grindpad liggen.

David voelde in de linkerzak van zijn jas. Een envelop. Van de zwerver natuurlijk. Dat bedoelde hij met het gebaar.

David stootte Saskia aan en liet een glimp van de witte envelop zien.

‘Niet nu,’ zei Saskia.

David liep achter zijn moeder naar de kuil waarin de kist was neergelaten. Ze pakte een schep en gooide zand op de kransen die de kist bedekten.

David nam de schep van zijn moeder over en strooide zand over de sterfdatum op de kist. Hij slikte. De cijfers werden wazig.

‘Je bent niet dood, papa,’ fluisterde hij. ‘Het mag niet waar zijn.’

2.

‘Hij zit daar maar te staren,’ zei David. ‘Kom hier staan, dan kan hij je niet zien.’

Saskia sloop naar het zolderraam en keek naar buiten.

De zwerver zat aan de overkant van de weg op een bankje. Onafgebroken tuurde hij naar boven. Hij bewoog alleen om af en toe een slok te nemen uit een fles wijn.

Sinds de begrafenis een week geleden zat hij daar. David kon er de klok op gelijk zetten. Iedere middag rond halfvier hinkte de zwerver naar de boomstam en bleef tot etenstijd zitten. Als David voor het raam verscheen, wenkte de man, maar David deed alsof hij hem niet zag.

‘Hij is wel vasthoudend,’ zei Saskia. ‘Wat moet hij toch van je?’

David pakte de envelop van het bureau en haalde er voor de zoveelste keer deze week het briefje uit.

Beste David,

Je kent me niet, maar ik moet je dringend spreken.

Over iets van vroeger wat voor jou heel belangrijk is.

Kom na de begrafenis naar het monument van de onbekende soldaat in het Slingerlandbos. Honderd meter verderop staat een boswachterswoning waar ik tijdelijk woon. Je hoeft niet aan te bellen, de deur staat altijd open.

Laat dit briefje niet aan je moeder zien. Marijke Ouwerling en haar confrères houden al veertien, vijftien jaar de deksel op de doofpot.

Tot vanmiddag,

Hans van Lelyveld

David was niet gegaan. Waarom zou hij ook? Om te horen dat zijn vader een oplichter was? Het idee alleen al. Zijn vader stond bekend

als een van de beste strafpleiters. Advocatenkantoor Ouwering was een begrip. Dat kwam door zijn vader en moeder, maar ook door oom Hendrik en de vader van Saskia, die met zijn vieren een maatschap vormden.

Maar vreemd vond hij het briefje wel. Hoe kende die zwerver de voornaam van zijn moeder? En wat bedoelde hij met de confrères? ‘Die zwerver is een geestelijk gestoorde, een mislukte econoom. Nu komt hij wraak nemen,’ had zijn moeder gezegd.

‘Hij heeft me gezien,’ zei Saskia. ‘Kijk, hij staat weer te zwaaien.’

David ging achter zijn bureau zitten. Op de verbouwde zolderkamer stonden twee grote bureaus: één voor David en één voor Saskia. Iedere middag fietste Saskia met David mee en dan maakten ze samen huiswerk.

Pas om halfzeven kwamen de ouders van Saskia thuis. Net als de moeder van David die ook tot die tijd op het advocatenkantoor was. Nu de vader van David was overleden, overwoog zijn moeder om minder uren te werken.

Saskia pakte de hoorn van de telefoon, drukte een nummer en zei tegen de telefoniste van het advocatenkantoor: ‘Ja, met Saskia, hij zit er weer.’

‘Het was niet nodig,’ zei David. ‘Kijk maar.’

Een patrouilleauto van de politie stopte naast het terrein. Twee agenten liepen naar de zwerver. Gewillig liet hij zich wegsturen.

‘Ben jij nou helemaal niet nieuwsgierig?’ vroeg Saskia.

‘Nee. Wat moet ik met die man?’

Maar sinds David dat briefje had gelezen, maalde het toch in zijn hoofd. Er was iets met de zwerver. Was het de blik in zijn ogen? Of toch die glimlach? Hij zag er haveloos uit, maar iets klopte er niet aan hem. David wist het bijna zeker.

Hoe vaak David het briefje ook had gelezen, hij wist niet wat hij ervan moest denken. Iets van vroeger wat belangrijk voor hem was?

‘We zouden hem kunnen zeggen dat we geen prijs stellen op zijn dagelijkse bezoek,’ zei Saskia.

‘Dat heeft hij zo ook wel gemerkt.’

‘We spreken hem aan. Hij mag zeggen wat hij kwijt wil en we laten hem beloven dat hij je nooit meer lastigvalt.’

David aarzelde.

‘Kom op, we gaan hem op de fiets achterna.’ Saskia griste haar fietssleuteltje van het bureau en liep naar beneden.

‘Wie het eerst bij de brug is.’

David spurtte over het fietspad langs het riviertje de Slingerland. Saskia liet hem gaan. Zij speurde het weiland af.

Het fietspad maakte een grote bocht. De zwerver zou natuurlijk een stuk afsnijden en door de weilanden lopen, de kortste weg naar het monument. Dan zou hij de provinciale weg oversteken en in een paar minuten bij de boswachterswoning zijn.

Saskia had goed gegokt. In de verte zag ze David die de bocht had genomen. Hij fietste recht op de brug af. Rechts van haar liep de zwerver tussen de koeien. Hij had bijna het prikkeldraad bereikt.

Ze rekende uit dat ze hem kon inhalen voordat hij in het bos zou verdwijnen.

Saskia zette flink aan.

David had zijn fiets op de standaard gezet en rustte uit tegen de brugleuning. Hij zag Saskia aankomen. Ze wees. David keek.

De zwerver duwde het prikkeldraad naar beneden en stapte eroverheen. Aan de rand van de provinciale weg wachtte hij tot een witte sportauto voorbij was.

‘Te laat,’ zei Saskia tegen David. Ze boog zich over haar stuur en hijgde uit. ‘Ik spreek hem liever niet in het bos.’

‘Dat maakt toch niets uit. Kom mee.’

Op dat moment trok de langzaam rijdende sportwagen plotseling op, week uit naar rechts en schepte de zwerver.

Heel even, misschien twee tellen, herinnerde David zich later, lag de zwerver op de motorkap voordat hij in de berm van de weg belandde.

De auto remde niet. Hij reed vol gas weg.

Saskia gilte.

David trok zijn trui uit en legde hem onder het hoofd van de zwer-

ver. Het linkerbeen van de man lag verdraaid onder zijn lichaam. Hij ademde zwaar. Over zijn gezicht stroomde bloed. David probeerde het te stelpen met de sjaal van Saskia.

‘Ga hulp halen, snel, daar bij het Japanse restaurant.’

Saskia rende.

De zwerver opende zijn ogen.

‘David.’

‘Niet bewegen. Er komt hulp.’

‘In de hut ligt een boek,’ zei de zwerver. ‘Dat is voor jou.’

‘Rustig maar,’ zei David. ‘Dat komt wel een keer.’

De zwerver schudde met zijn hoofd.

‘Alles staat erin. Over Marijke en Marc en Paul en over...’

‘Dat komt later wel,’ zei David.

‘Ze zeiden dat ik alles moest wissen. Dat heb ik gedaan. Maar je kunt het vinden. Niks zeggen, ssst.’

De zwerver probeerde zich op te richten. ‘Zijn ze hier?’

‘Wie bedoelt u?’

‘Ze gonzen in mijn hoofd. Ze zijn er weer.’

Hij maakte slaande bewegingen boven zijn hoofd. ‘Weg, weg jullie.’

Er kwam wat schuim uit zijn mondhoeken. Zijn ogen draaiden. Toen richtten ze zich weer op David.

‘Het moet er zijn. Ergens. In het Blauwe Huis. Daar moet je het zoeken.’

‘Wat bedoelt u?’

‘Waar ik woon. Niet in de computer. Dat mocht niet van ze. Dan zouden ze heel boos worden.’

David merkte dat de man nu rustiger werd.

‘In het boek staat alles. David, lieve David, lees het.’

Toen verloor hij het bewustzijn.

3.

Om 16.24 uur kwam de melding op de centrale. De eerste surveillanceauto arriveerde om 16.31 uur. De ziekenwagen was er vijf minuten later. Nog voor vijf uur werd Hans van Lelyveld de operatiekamer binnengereden.

Rechercheur Koen van der Wiel wist niets van dit alles. Hij was verwickeld in een moordzaak waarin geen enkele opening zat. Hij bladerde door een dossier in de hoop een aanknopingspunt te vinden.

Het zat hem niet mee vandaag.

Nu dit ongeval weer. Maurits Verkerk, hoofd technische recherche, had hem gebeld. Of hij even tijd had.

Koen van der Wiel ruimde zijn bureau op en wilde naar huis. Maar hij wist ook dat Verkerk niet zomaar zou binnenvallen. Als de technisch rechercheur hem iets kwam vertellen, moest de moordbrigade in actie komen. Dat wist Van der Wiel. Hij was niet voor niets al dertig jaar in dienst.

Verkerk bleef voor zijn bureau staan. Alsof hij haast had. 'Ik heb een auto-ongeluk of een moordaanslag, daar ben ik nog niet uit.'

Maurits Verkerk hield niet van loze plichtplegingen. Hij kwam onmiddellijk ter zake.

'Slingerlandse weg. Vlak bij het Japanse restaurant. Daar is een man aangereden. De automobilist is ervandoor. Het slachtoffer is in coma naar het ziekenhuis gebracht. Hij ligt op de operatietafel.'

'Niets bekend over zijn toestand?'

'Weinig hoop, begreep ik van de meldkamer.'

'Identiteit?'

'Bekend. Twee getuigen hebben de naam doorgegeven. Van Lelyveld. We zoeken naar familie.'

'Heb je een signalement van de wagen?'

Verkerk schudde zijn hoofd.

‘Een jongen en een meisje, onze getuigen, hebben de auto niet gezien. Hij was al verdwenen voordat zij op de plek van het ongeluk waren.’

Koen van der Wiel wist wat dat betekende. Het was haast ondenkbaar dat hij op die plek toevallige passanten zou vinden. Automobilist weg, geen beschrijving van het voertuig. Hij kende de omgeving. Het was een ideale plaats voor een aanslag. Als het dat inderdaad was.

‘Uit de sporen blijkt dat de auto een plotselinge zwenking heeft gemaakt.’

‘Uitgeweken voor een overstekend dier?’

‘Niet aannemelijk. Het slachtoffer stond op precies een meter van de rijweg. Hij moet opzettelijk aangereken zijn.’

‘Verdere aanwijzingen?’

‘Dat is het vreemde. Het profiel van de banden kennen we nog niet. Het komt in onze bestanden niet voor. Waarschijnlijk was het een heel oud type sportwagen.’

‘Informatie over het slachtoffer?’

‘Hier kom jij in beeld,’ zei Maurits Verkerk. ‘Daarom ben ik hier.’

Koen van der Wiel begreep de hint.

Als de technisch rechercheur gelijk had, moest hij snel handelen.

‘Is er al een oproep uitgegaan naar de surveillanceauto's?’

‘Zo vrij ben ik al geweest. Iedere oldtimer wordt gemeld aan de centrale.’

De getuigen konden wachten, bedacht Koen van der Wiel, eerst die auto. En snel. Hij moest de lijsten achterhalen van alle eigenaren van geregistreerde oldtimers. De garages in de omgeving moesten gebeld worden. Hij keek op zijn horloge. Een onderzoek naar de identiteit van het slachtoffer. Het opsporen van al zijn familieleden.

Koen van der Wiel maakte zich op voor een lange avond.

4.

‘Na veertien jaar. Hoe is het mogelijk?’

Marijke Ouwerling gooide met een woest gebaar haar sigaret in de open haard. Sinds de dood van haar man was ze weer gaan roken.

‘Hoe halen jullie het in je hoofd om die man achterna te gaan?’

David en Saskia zaten ongemakkelijk op de bank.

‘Als ik zeg dat je niets met die zwerver te maken hebt, dan is dat zo.’

Ze zwaaide met het briefje.

‘Dit is laster, weet je dat? Waarom laat je me dat nu pas zien?’

David zweeg. Hij kende de stemming van zijn moeder maar al te goed om te weten dat hij vooral nu niets moest zeggen.

‘Een kind op stang jagen met zoiets.’ Marijke frommelde het briefje tot een prop en gooide het in de open haard.

‘Met hem hebben we niets meer te maken. Is dat duidelijk?’

David hoorde dat iemand het tuinhek opende en naar de voordeur liep. Gered door de bel. ‘Ik ga wel,’ zei hij.

‘Was het jouw idee?’ vroeg Marijke aan Saskia.

Ze wachtte het antwoord niet af.

‘David is meestal niet zo nieuwsgierig. Ik heb hem verteld dat Hans van Lelyveld een mislukte econoom is. Een oplichter. Hij achtervolgt mij al jaren. Er lopen meer van zulke types rond. Heb jij David opgestookt?’

Saskia knikte schuld bewust.

‘Dan spreken we af dat het vanaf nu afgelopen is met die flauwekul.’ Marijke ging naast Saskia op de bank zitten.

‘Je moet David een beetje steunen, hij heeft het al moeilijk genoeg. Afsgesproken?’

‘Dat lijkt me een goed idee,’ klonk het vanuit de deuropening.

Paul de Zeeuw, de vader van Saskia, liep op Marijke af.

‘Ik kom net van het ziekenhuis. Hans van Lelyveld is overleden aan inwendige bloedingen.’

‘Is hij nog bij kennis geweest?’ vroeg Marijke.

‘Nee, hij is bewusteloos geraakt na het ongeval, naar de intensive care vervoerd en gestorven. Ik ben natuurlijk geen familie, maar de chirurg heeft mij toch te woord gestaan. Er was geen familie bij. Alleen een rechercheur. In alle eenzaamheid is hij overleden.’

‘Ongeval?’ vroeg Saskia.

‘Daar wil ik het met jullie over hebben. David, ga zitten jongen. Ik wil nu precies, maar dan ook héél precies weten wat jullie hebben gezien.’

‘Niks,’ zei David. ‘Helemaal niks.’ Waarom was dit zo belangrijk voor Paul? David had het gevoel dat er iets vreemds aan de hand was.

‘Vanaf het begin,’ commandeerde Paul de Zeeuw. ‘Jullie zagen hem naast het huis zitten. En toen.’

Saskia aarzelde.

‘Van Lelyveld heeft een belachelijk briefje in de zak van David gestopt, tijdens de begrafenis,’ zei Marijke. Zij keek naar de open haard. ‘Hij wilde David spreken. Saskia heeft toen David overgehaald om hem achterna te gaan. Het is ongelooflijk, maar waar.’

‘Wij reden langs de Slingerland,’ zei David snel. ‘In de verte zagen we hem. Hij wilde de weg oversteken en werd aangereiden. Toen we bij hem kwamen was hij bewusteloos.’

‘Dus hij heeft niets meer kunnen zeggen?’

David deed net of de vraag hem verbaasde. ‘Nee, natuurlijk niet.’

‘Wat hebben jullie gezien van het ongeluk?’

‘Niets,’ zei David. ‘Ik stond bij de brug en Saskia kwam aanfietsen. We konden ook niets zien. Of jij wel?’

Saskia schudde haar hoofd.

‘Het was heel ver weg.’

‘Het is daar toch een open vlakte?’ zei Paul de Zeeuw. ‘Jullie moeten de auto hebben gezien.’

‘Er staan veel bomen en struiken,’ zei David.

‘Dus jullie hebben werkelijk niets gemerkt?’

‘Toen we aan kwamen fietsen, zagen we hem in de berm liggen,’ loog David. ‘Ik heb mijn trui onder zijn hoofd gelegd. Het bloed zit er nog aan.’

‘Iets klopt er niet,’ zei Paul. ‘De bestuurder van de auto is doorgereden.’

‘Er moeten sporen zijn,’ zei Marijke. ‘Dat zoekt de technische recherche wel uit. Voor ons is dit hoofdstuk voorgoed afgesloten.’

‘Wat stond er in dat briefje?’ vroeg Paul.

‘Marc, jij en ik houden al veertien of vijftien jaar een deksel op de doofpot. Dat schreef hij.’ Marijke lachte. ‘Van de doden niets dan goeds, maar dit is te bespottelijk voor woorden.’

‘Hoe kennen jullie hem dan?’ vroeg David.

‘Dat heb ik je al gezegd,’ zei Marijke. ‘Hij woonde in hetzelfde studentenhuus als wij. Hij was verliefd op mij.’

‘Jullie mogen alles weten,’ zei Paul. ‘Wij hebben in ons beroep wel vaker te maken met mensen die na verloop van tijd hun eigen verzinsels gaan geloven. Dat gaat van kwaad tot erger. Eigenlijk had deze man opgenomen moeten worden, hij was ziek. zo'n trieste afloop gun je niemand.’

‘Het is niet anders,’ zei Marijke.

‘Wat kun jij liegen,’ zei Saskia de volgende dag tegen David. Ze zetten hun fiets tegen een boom voor de vervallen boswachterswoning van Hans van Lelyveld.

‘Hier vinden we het antwoord,’ zei David. ‘Het is ook zo'n raar verhaal. Die man doet alle moeite om mij iets te vertellen en mama zegt alleen maar dat hij vroeger verliefd op haar was. Dat kan toch niet kloppen?’

Saskia haalde haar schouders op. Op weg naar school vanochtend was David erover begonnen. Hij wilde per se naar de boswachterswoning. In de middagpauze hadden ze afgesproken om na het laatste lesuur te gaan kijken.

David duwde tegen de deur en keek naar binnen.

De varkensstal die hij had verwacht, bleek een keurig ingerichte huiskamer te zijn. Boeken aan de wand, televisie en stereoset op de grond tegen de muur, bankstel en tafeltje in het midden. Naast de

deur een opgeruimd bureau met een computer, printer en scanner. In de hoek een opgemaakt bed. Het leek of de houten vloer zojuist in de boenwas was gezet.

‘Je kunt gewoon alles meenemen,’ zei Saskia. ‘Iedereen kan hier gratis winkelen.’

‘Is dit het huis van een zwerver? Zie je wel dat mijn voorgevoel juist is. Er is iets vreemds aan de hand. En het antwoord staat daar.’

David wees naar de boekenkast.

‘Er ligt ergens een boek voor mij. Dat waren zijn laatste woorden. Maar welk boek bedoelde hij?’

Hij bestudeerde de ruggen en las de namen van de auteurs. De kast was keurig alfabetisch geordend.

‘Moeten we ze er een voor een uithalen?’ vroeg Saskia. ‘Daar is geen beginnen aan.’

‘Het moet een boek zijn waar alles instaat. Over mama, papa en jouw vader.’

David pakte een stapeltje boeken van de bovenste plank en legde ze op de salontafel. Hij las de flapteksten en legde ze omgedraaid weer op elkaar.

‘Nee, dit gaat fout. Want we weten niet precies wat we zoeken.’

‘Dit misschien?’ zei Saskia.

In haar handen hield ze een rood boek. Op de kaft was met speciale letters een tekst geplakt.

Voor David

Saskia bladerde.

‘Vreemd, dit is een leeg boek.’

Het rode boek bestond uit witte bladzijden. In tweedehands boekwinkels had David zulke boeken wel eens zien liggen. ‘Dummy's voor een tientje,’ herinnerde hij zich.

‘Onzichtbare inkt misschien?’ lachte Saskia.

David hield de bladzijden tegen het licht.

‘Alleen op de eerste pagina staat iets.’

Zwendelaars

Door Hans van Lelyveld

Opgedragen aan David

‘Wat heeft hij toch met jou?’

‘Wist ik het maar. *Zwendelaars*, het lijkt op de titel van een roman.’

‘Zou hij schrijver zijn?’

‘We weten helemaal niets van hem.’ David liep naar de computer en zette hem aan.

‘Misschien vinden we hier iets.’

Op het openingsscherm van Windows verscheen een aantal icoontjes.

‘Het zijn er negen,’ zei David. ‘Deze computer, Postvak In, Netwerkomgeving, Internet, Internet-Mail, Adobe Photoshop, WP-processen, WP-teksten, WP-Zwendel.’

‘WP-Zwendel,’ zei Saskia. ‘Wat kan dat betekenen? *Zwendelaars*?’

David klikte op het icoontje. De computer startte een tekstprogramma.

David las het begin.

‘Dit is gek. Het is een brief aan een uitgever over een boek dat hij heeft geschreven. Lees maar.’

Geachte heer Bergwerf

*Aan het einde van ons plezierige telefonische onderhoud beloofde ik u de definitieve versie te sturen van mijn roman *Zwendelaars*. Eén van de hoofdpersonen, de bekende strafpleiter Marc Ouwerling, in het boek de romanpersoon Mr. De Leeuw, is overleden. Om die reden moet ik de inhoud aanpassen.*

Een andere reden is dat ik op dit moment overweeg om heropening van mijn zaak te bepleiten bij de officier van justitie. Ik ben op het spoor van nieuwe feiten en wacht derhalve de ontwikkelingen even af.

Niettemin ben ik zeer verheugd dat u zo positief heeft gereageerd op

*mijn roman. Ik zal u dan ook, naar het zich laat aanzien op korte termijn,
het aangepaste manuscript zenden.*

Vriendelijke groet,

Hans van Lelyveld

‘Printen?’ vroeg David. ‘Dit moeten we bewaren. Of niet?’ Zonder het antwoord af te wachten, zette hij de printer aan en klikte op een icoontje boven aan het scherm.

David pakte het vel uit de printerbak, vouwde het op en stak het in zijn zak.

‘En verder?’ vroeg Saskia.

‘Dit is alles. Er zit geen script in.’

‘Probeer de andere icoontjes dan. Ergens moet dat boek te vinden zijn.’

Een kwartier lang bekeek David de verschillende tekstbestanden op de computer. ‘Ze zijn bijna allemaal leeg. Kun je ergens een lege diskette vinden, dan kopieer ik wat er wel op staat.’

‘Kom nou,’ zei Saskia. ‘Het is nu wel mooi geweest.’

‘Mooi apparaat.’ David sloot het Windows-programma af.

‘Lach eens.’

David draaide zich om en hoorde een klik. Saskia legde het fototoestel terug in de boekenkast.

‘Wat doe je nou?’

‘De inbreker betrapt, aardigheidje.’

‘Stommerd.’ David draaide het fotorolletje door naar het einde en haalde het uit het toestel.

‘Nu ga je te ver. Stel dat iemand zo gek is om dit rolletje te laten ontwikkelen. Daar krijgen we moeilijkheden mee.’

David stopte het filmrolletje in zijn zak.

‘Wegwezen, we hebben genoeg gezien.’ Hij speurde nog een keer in het rond.

‘Toch maar meenemen dat boek?’

‘Erg spannend is het niet, al die witte bladzijden,’ zei Saskia. ‘Maar het is voor jou. Dat staat erop.’

‘Zo is het,’ besliste David.

5.

Rechercheur Koen van der Wiel vroeg zich af of hij de zaak van Hans van Lelyveld zou oplossen. Hij had geen geluk. Alleen de afdeling Vermiste Personen had hem kunnen helpen. Nu wist hij tenminste iets van het slachtoffer. Een vreemde snuiter die sinds drie, vier weken plotseling uit Rotterdam was verdwenen. Daar moest hij het mee doen.

Wat deed die man in deze uithoek van het land? Hij had de zuster van het slachtoffer gesproken. Hans van Lelyveld was hier geboren, zijn ouders lagen hier begraven. Dat was tenminste iets. Hij had een adviesbureau met vijf mensen in dienst. Daar zou iets mis kunnen zijn. Moeilijkheden met zijn bedrijf? Hij kon wel meer redenen verzinnen waarom iemand plotseling de deur achter zich dichttrok. Een gokverslaafde wellicht. Koen van der Wiel had het allemaal in de praktijk meegemaakt.

Van de auto geen spoor. Nergens in de verre omtrek was een oldtimer gesignaleerd. Het was trouwens moeilijk zoeken zonder exacte aanwijzingen. Resultaat bij de garages nul komma nul.

Hij moest achter de getuigen aan. Een jongen en een meisje van veertien. David Ouwerling en Saskia de Zeeuw. Wat deden ze daar op die plek? Het zou wel toeval zijn.

Koen van der Wiel zuchtte.

Uit ervaring wist hij dat de oplossing altijd dicht bij huis lag. Als er inderdaad sprake was van een aanslag, moest hij gaan zoeken in de familie- of kennissenkring. Driekwart van alle moorden werd gepleegd door verwanten. Maar Van Lelyveld had alleen maar een zuster, die in Rotterdam woonde. Dat werd niets.

Motief, schreef hij op een kladblaadje.

Zonder motief geen misdaad, daar hoefde je geen rechercheur voor te zijn.

Hij bladerde door zijn aantekeningen. Met wie had hij gisteravond gesproken? Een paar verpleegsters. De chirurg. Verder niemand.

Er was natuurlijk die advocaat. Paul de Zeeuw. Hij kende hem al jaren. Een gewaardeerde collega, ook al stonden ze meestal tegenover elkaar. Wat deed hij eigenlijk in het ziekenhuis, op die plaats, op dat tijdstip?

Ook dat moest toeval zijn.

Koen van der Wiel pakte de hoorn van de haak en toetste het nummer van het ziekenhuis. Hij werd doorverbonden met de chirurg die het leven van het slachtoffer niet had kunnen redden.

Drie minuten duurde het gesprek.

Paul de Zeeuw was een vroegere vriend van Hans van Lelyveld, had de chirurg hem verteld. Daarom had hij hem te woord gestaan.

Maar hoe wist hij van het ongeluk? Koen keek nog eens in zijn aantekeningen. David Ouwerling en Saskia de Zeeuw.

De Zeeuw?

Koen van der Wiel glimlachte.

6.

Zwarte limousines blokkeerden de ingang van het kerkhof. David stapte van zijn fiets en wandelde door de gietijzeren poort naar binnen. Dat deed hij iedere dag.

Er was een dienst aan de gang. In de open kerkdeuren stonden de mensen voor wie binnen geen plaats was. David herkende flarden van het *Ave Verum*.

Hij slenterde langs een monumentaal graf met een enorm zwart kruis. De graftekst kon hij niet ontcijferen, die was door de tijd afgesleten.

Even verderop las hij de namen van de Poolse militairen en de data waarop ze waren gesneuveld. Het waren onbekende namen op de witte kruizen, die in lange rijen waren neergezet. In oktober 1944 en mei 1945 moest de oorlog hier flink hebben gewoed, want dat waren de maanden die het meest voorkwamen. Jonge mannen van achttien, negentien en twintig jaar. Maar een paar jaar ouder dan hij. David rilde.

Hij liep naar de plaats waar zijn vader begraven lag. Ruim twintig boeketten telde hij, bruin, zonder een sprankeltje leven.

Er waren twee graven bijgekomen, naast dat van zijn vader.

‘Papa,’ zei hij zacht.

David staaarde naar de donkere, losgewoelde aarde waarop de grafzerk moest komen. Het kon nog wel een maand duren voordat die werd geplaatst.

Waarom moest het juist zijn vader overkomen, vroeg hij zich af. Met zijn rechterhand kneep hij in het filmrolletje in zijn broekzak. Zou hij het hier weggoaien, gewoon tussen de zerken?

In de verte kwamen een man en een vrouw aangelopen. Ze bleven op een paar meter afstand van David staan.

‘Dit is de plaats,’ zei de man. Hij droeg een verschoten overall.

De vrouw keek rond en knikte. ‘Een mooie plaats voor mijn broer. Mijn ouders hebben vroeger in dit dorp gewoond. Ze zijn daar begraven.’ Ze wees naar de ingang van het kerkhof.

De vrouw was ongeveer even oud als zijn moeder, schatte David. Het verdriet was op haar gezicht te lezen.

‘Wij begraven de nieuwe doden op volgorde,’ zei de man. ‘Dat is de regel hier. Het is niet de bedoeling dat u zomaar een plaats uitzoekt.’

‘Dat begrijp ik.’

‘Dan kunnen we het nu in orde maken. Gaat u mee?’

De vrouw keek opzij naar David.

‘Laat hem maar,’ fluisterde de man en toen nog iets wat David niet kon verstaan.

‘Strafpleiter?’ zei de vrouw. ‘Marc Ouwerling?’

Resoluut stapte ze naar David toe.

‘Ben jij de zoon van Marc Ouwerling?’

Ze wachtte niet op het antwoord. ‘Mag ik me even voorstellen? Mijn naam is Tineke van der Does. Mijn meisjesnaam is Tineke van Lelyveld.’

David keek haar verrast aan.

‘Ik ben de zuster van Hans van Lelyveld.’

‘Ik ken hem,’ zei David. ‘Hij was hier vorige week op de begrafenis van mijn vader.’

‘Dat weet ik. Hij heeft de plechtigheid verstoord. Dat hoorde ik van de politie.’

‘Wij begrepen het niet.’

‘Ik ook niet. Maar er moet iets gebeurd zijn in het verleden waardoor hij zo is geworden. Hij verkleedde zich zelfs als een zwerver.’

‘Verkleedde,’ herhaalde David. ‘Was hij dat dan niet?’

‘Hoe kom je erbij. Hij heeft een bloeiend adviesbureau in Rotterdam. Maar een paar weken geleden was hij opeens verdwenen. Weg, zonder aan iemand iets te laten weten. Hij was wel eens vaker een tijdje weg, maar altijd kondigde hij dat van tevoren aan. Deze keer niet, dat was zo vreemd.’

‘Hij zal zijn redenen hebben gehad,’ zei David.

‘Van de politie weet ik dat hij een oude boswachterswoning heeft

gekocht. Daar is hij ingetrokken. Ik weet alleen niet wat hem plotseling bezielde.’

‘Dat zullen we nooit te weten komen,’ zei David.

‘Hij had een ziekte, dat wist ik wel. Maar daar had hij medicijnen voor. Alles was onder controle, zei hij steeds. Maar nu is het een zaak voor de recherche. Er is een rechercheur fulltime mee bezig.’

‘Waarmee?’

‘De dood van mijn broer. Je dacht toch zeker niet dat het een ongeluk was?’

David stond onhandig met zijn handen in zijn zakken. Hij wilde weg. Weg van de plek waar Hans van Lelyveld zou komen te liggen. Hij wilde niets te maken hebben met die halve zwerver en zijn zus. Vreemd was dat. Hij wilde niet horen wat de zuster van Hans van Lelyveld te vertellen had, maar tegelijkertijd was hij razend nieuwsgierig.

Wat had de politie ontdekt? Wat wilde de zwerver van hem? Het filmrolletje brandde in zijn zak.

‘Ik woon tijdelijk in het huisje van mijn broer,’ zei de vrouw.

‘Daar moet de oplossing van de raadsels te vinden zijn.’

‘Misschien,’ zei David. ‘Maar misschien is er geen oplossing.’

‘Zou je het willen weten?’

David haalde zijn schouders op.

‘Mijn broer sprak nogal eens over David Ouwerling. Hij was vroeger bevriend met jouw ouders. Weet je daar iets van?’

‘Nee,’ zei David.

‘Dat moet die rechercheur dan maar uitzoeken.’

7.

David zou de foto's straks aan Saskia laten zien. Misschien dat zij er iets van snapte. Hij was naar het plein gefietst en kon erop wachten. De snelservice was binnen een uur klaar. David betaalde en ontving een groene envelop met foto's. Nee, hij hoefde niet te controleren of hij ze allemaal wilde hebben. Vriendelijk lachte hij tegen de verkoopster.

David ging op een bankje zitten en bekeek de foto's. Lang staarde hij naar die ene foto. Hij stond er zelf op. Maar die foto had Saskia niet genomen toen zij in de boswachtershut waren. Die zat er ook bij, maar was half mislukt. Nee, deze foto moest Hans van Lelyveld gemaakt hebben toen David uit school kwam. Hij herkende het gebouw op de achtergrond.

David kon het niet geloven.

Een foto van hemzelf.

Maar er was meer dat hij niet begreep.

Saskia spreidde de foto's uit over de sprei. Het bed lag vol foto's. David was onmiddellijk naar huis gegaan en had Saskia gebeld. Hij wilde haar zijn ontdekking laten zien.

‘Controleer even of dit de juiste volgorde is,’ zei Saskia. ‘Misschien is dat belangrijk.’

David bekeek de miniafdrukjes en vergeleek ze met al die beelden waar hij maar geen systeem in kon ontdekken.

‘Dit is heel bijzonder,’ zei Saskia. ‘Goed dat je ze hebt laten ontwikkelen.’ Ze klonk opgetogen.

‘We zouden ze aan mijn vader moeten laten zien,’ stelde ze voor.

‘Of aan Marijke. Zij herkennen ongetwijfeld een aantal plekken.’

‘We zoeken het zelf uit,’ zei David.

‘Een hoop herkennen we zo wel.’ Saskia wees naar de foto's

waarop de familie stond afgebeeld. Davids vader en moeder, oom Hendrik en de vader van Saskia. Twee keer zelfs. ‘Dit is het advocatenkantoor, en dit hier ook, maar dan vanaf een andere plek. Dit is jullie huis van de voorkant en dit van veraf en dat ben jij.’

‘Zo kan ik het ook,’ zei David kribbig. ‘Maar de rest?’

‘Een voor een. We komen er wel uit.’

Saskia bestudeerde een foto van een groot gebouw met een ontelbaar aantal kleine ramen.

‘Het belastingkantoor?’ vroeg David.

‘Dat ziet er anders uit. Je kunt zien dat er op verschillende ruiten iets geplakt is.’

‘Zullen we de foto's scannen op de computer en dan vergroten?’ vroeg David.

‘Dat is niet nodig. Het lijken wel verkiezingsbiljetten. Kijk maar.’

‘En dat betekent?’

‘Een studentenflat,’ zei Saskia. ‘Dat moet het zijn.’

‘Wat moeten we daarmee?’

‘Dit is een foto van een groot gebouw,’ vervolgde Saskia onverstoord. ‘Het Blauwe Huis. Als je goed kijkt, kun je dat lezen. En hier zie je een gerechtsgebouw. Dat blijkt uit het opschrift in dit driehoekje.’

‘Wat doet dit naambordje van Kralingen ertussen?’ vroeg David.

‘Geen idee. Het hoort bij Rotterdam. Daar heeft mijn vader gewoond. Vroeger. Daar was hij op kamers. Dat heeft hij me ooit verteld.’

‘Mijn moeder toch ook,’ zei David. ‘Of vergis ik me?’

‘Ik begin het te begrijpen. De flat, het naambordje van de plaats: het heeft natuurlijk te maken met vroeger, met de studententijd van onze ouders.’

‘Zou kunnen.’ David hield een andere foto dicht bij zijn ogen en dan weer veraf.

‘Onleesbaar,’ concludeerde hij.

‘Maar wie fotografeert er nou een krantenartikel op deze manier?’ ‘Gewoon vergroten,’ stelde Saskia voor. ‘Doe je het zelf, ofbreng je deze naar de fotoshop?’

‘Ik krijg hem wel tien keer zo groot, dat is geen probleem.’

‘Alles terugleggen in de juiste volgorde,’ zei Saskia. ‘Achter elkaar vertellen de foto's een verhaal, daar ben ik zeker van. Hier is niets toevallig.’

‘Probeer eens.’

‘In Kralingen woonden studenten in een flat. Dat zijn onze ouders vroeger. Op de een of andere manier hadden ze iets te maken met een rechtbank.’

‘Tuurlijk, ze studeerden rechten.’

‘Jawel, maar ze kwamen in de krant. Later verhuisden ze naar deze omgeving en openden een kantoor. Het verhaal eindigt met jou. Dat is de laatste foto.’

‘We weten dus niets,’ zei David. ‘Aardig geprobeerd, maar we zijn niets opgeschoten.’

‘Behalve als je dat krantenartikel zou kunnen lezen.’

David's vader had hem geleerd hoe hij met de scanner om moest gaan. Bij iedere handeling die hij nu verrichtte, dacht hij aan hem. Het scannen van de foto, het veranderen van de grootte, de instelling van de kleuren, alles hadden ze samen gedaan. Vanaf nu, besefte David, moest hij het in zijn eentje uitzoeken. Alles.

Hij pakte de foto waarop zijn vader stond en legde die in de scanner.

‘Wat ga je nu doen?’ vroeg Saskia.

David reageerde niet. Even later pakte hij uit de printerbak een grote kleurenfoto van zijn vader en plaatste die in een wissellijst boven zijn bureau.

‘Dit is de laatste foto die van papa is gemaakt.’

David slikte. ‘En nu aan het werk.’

Saskia boog zich over de schouder van David en zag op het scherm het krantenartikel verschijnen.

Student pleegt fraude

ROTTERDAM - Het openbaar ministerie van Rotterdam is gisteren een omvangrijke fraude op het spoor gekomen. De officier van justitie heeft de aanhouding gelast van de voortvluchtige economiestudent Hans van L., die verdacht wordt van frauduleus handelen.

De vermoedelijke verblijfplaats van de voortvluchtige is het Spaanse eiland Mallorca. Interpol is ingeschakeld.

De fraude werd ontdekt na een anonieme tip. De tipgever stuurde documenten, spaarbankboekjes en bandjes met telefoongesprekken waaruit blijkt dat Hans van L. de oplichtingszaak helemaal alleen heeft opgezet

‘Begrijp jij dit?’ vroeg David.

‘Niet echt. Je leest dit wel vaker in de krant. We weten nu in ieder geval wie Hans van Lelyveld is: één van de zwendelaars.’

‘Iets klopt er niet. Kijk maar eens naar de datum van het artikel. Dit is van veertien jaar geleden.’

‘Dat is toevallig,’ zei Saskia.

‘Zou het toeval zijn? Hans van Lelyveld werd aangegeven op de dag van mijn geboorte.’

8.

Koen van der Wiel glimlachte bij het lezen van het rapport van Maurits Verkerk. De technisch rechercheur vond het nodig om al zijn kennis te etaleren.

‘Het voertuig is een sportwagen van voor de oorlog. Dat bewijst het profiel van de banden.’

Die moest te vinden zijn. Hoeveel exemplaren zouden er nog rondrijden in Nederland? De automobilist moest gemakkelijk op te sporen zijn.

Het rapport bevestigde wat Maurits Verkerk in eerste instantie vermoedde: het kon geen ongeluk zijn. Uit de diepte van de sporen leidde hij af dat de sportauto met lage snelheid een stukje berm was opgereden, waarna met grote kracht het gaspedaal moest zijn ingedrukt. Verkerk had dat via nauwkeurige metingen achterhaald.

Het werd nu serieus.

Koen van der Wiel had met de agenten van de surveillanceauto gesproken en wist nu dat getuige Saskia de Zeeuw op hetzelfde adres woonde als de strafpleiter Paul de Zeeuw. Zij moest de dochter zijn. Vanaf dat moment vertrouwde hij de zaak al niet.

Hij overwoog om de vermaarde jurist aan een verhoor te onderwerpen, maar beseftte maar al te goed dat hij niets zou bereiken. Als De Zeeuw iets te verzwijgen had, moest Koen van der Wiel er via een omweg achterkomen.

Via de dochter, besloot hij. Een meisje van veertien was geen partij voor hem. Zij zou binnen de kortste tijd haar geheimen prijsgeven. De vraag was alleen of ze wel iets te verbergen had.

Dan was er nog de andere getuige. David Ouwering, ook al veertien jaar, zoon van de zojuist overleden andere bekende strafpleiter. Een collega van De Zeeuw.

Koen van der Wiel kende het kantoor. Maar wie niet in Nederland? Een paar keer per jaar haalden de strafpleiters het landelijke nieuws, want de beruchte criminelen liepen bij hen de deur plat. Voor vormfouten moesten ze bij Ouwerling, Ouwerling & De Zeeuw zijn. Ze draafden nogal eens op in een misdaadprogramma op de televisie. Vooral Hendrik Ouwerling, de vrijgezel die er een nogal losbandig leven op na hield. Als je de roddelbladen mocht geloven.

Als zij tegenover hem kwamen te staan, wist Koen van der Wiel, dan had hij te maken met hele geduchte tegenstanders. Moest hij het in zijn eentje tegen hen opnemen? Dan kon hij het wel vergeten. Hij moest hulp hebben. Maar op steun van de officier van justitie Pinxteren hoefde hij op dit moment niet te rekenen. Wat voor bewijzen had hij? Tegen wie trouwens? Niets had hij, alleen enkele vermoedens over familiale verbanden en toevallige samenlopen van omstandigheden. Een rechercheteam van vijf, zes mensen? De officier zou hem zien aankomen. Koen van der Wiel vreesde dat hij het in zijn eentje zou moeten opknappen.

Hij pakte een nieuwe dossiermap en schreef met kleine letters *Operatie Lely* op de kaft. Puntsgewijs somde hij op wat hem te doen stond. Daarna belde hij technisch rechercheur Maurits Verkerk. Of hij mee wilde helpen met iets wat niet helemaal wettelijk was? Nou ja, het was niet tegen de wet, maar ook niet precies volgens de regels. Verkerk stemde toe.

Rechercheur Van der Wiel glimlachte. Hij moest de zaak zorgvuldig aanpakken.

9.

Saskia had het nog zo aan Marijke beloofd: ze zou David ervan overtuigen de zaak te laten rusten. Nu Hans van Lelyveld was overleden, was er geen enkele reden om een oude geschiedenis op te rakelen.

Maar David was niet té stoppen nadat hij de foto's had laten ontwikkelen. Hij wilde alles weten.

‘Vraag het dan aan Marijke,’ had Saskia voorgesteld.

David was onverbiddelijk. Hij wilde niets vragen aan zijn moeder, of aan oom Hendrik of aan de vader van Saskia. Hij wilde het zelf uitzoeken.

‘Er zijn twee rechtszaken geweest.’ David zat achter zijn computer. Op het scherm las Saskia enkele namen.

‘Op de dag van mijn geboorte heeft iemand Hans van Lelyveld aangegeven. Wegens fraude. De vraag is wie die tipgever is. Dat is de eerste zaak.’

‘We weten toch niet wie daarbij betrokken waren,’ zei Saskia.

‘Het is ook zo lang geleden.’

‘Papier is geduldig. Daar zijn de archieven voor.’

‘Wat is de tweede zaak?’

‘Ik kan er weinig over vinden. Hans van Lelyveld heeft mijn moeder voor de rechter gedaagd. We moeten dus uitzoeken wat er in die processtukken staat.’

‘Dat meen je niet.’

‘Jawel, en we combineren de gegevens met de foto's.’

Saskia haalde haar schouders op. ‘Waarom zou je je daar druk over maken? Wat heb jij toch met die Hans van Lelyveld?’

‘Ik weet het niet,’ zei David. Hij staarde naar de foto van zijn vader boven zijn bureau. ‘Papa werd ervan beschuldigd dat hij een oplichter is. Ik wil zijn naam zuiveren.’

‘Doe niet zo raar,’ zei Saskia. ‘Waarom zou iemand geloven wat een zwerver tijdens een begrafenis...’

‘Hij was geen zwerver,’ zei David. ‘Dat is al vreemd genoeg.’

‘Wat wil je dan?’

‘De dossiers inzien. Dat ligt toch voor de hand?’

‘Welke dossiers?’

‘Van de twee rechtszaken. We moeten naar het kantoor van papa.’

‘Ik vraag ze wel aan mijn vader,’ zei Saskia.

‘Nee, ik heb een beter plan.’

Nog dezelfde avond fietsten David en Saskia naar de Groenbrugsingel. *Ouwerling, Ouwerling & De Zeeuw* stond er op de gevel van het statige herenhuis. De werksters zouden tot acht uur bezig zijn. Op de hoek van de straat wachtten David en Saskia tot ze weg waren.

‘Inbreken bij mijn vader?’ had Saskia verbaasd gevraagd.

‘Nee, alleen wat dingen kopiëren terwijl niemand kijkt,’ zei David. ‘Dat is iets heel anders.’

David wist waar zijn moeder de reservesleutels van het kantoorpand bewaarde. Hij had ze even geleend.

Het kantoor had iets angstaanjagends. Natuurlijk, ze kenden iedere verborgen plek, van het souterrain tot en met de zolder, omdat ze er als kind vele uren hadden gespeeld. Nog nooit waren ze in het pand geweest zonder de vertrouwde geluiden van rinkelende telefoons en stemmen uit de verschillende kamers. Het was nu doodstil. Ze hoorden alleen hun eigen voetstappen op het parket.

‘Lichten aandoen?’ vroeg Saskia.

‘We zien het zo ook wel.’

Zonder nog iets te zeggen liepen ze naar het archief, het kleinste kamertje van het kantoor.

David probeerde de klink.

‘Weet jij waar de sleutels liggen van de kamers?’

‘Bij de receptie misschien?’

Saskia rommelde in de lade van de telefoniste en kwam terug met een sleutelbos. ‘Ze laten hier ook alles rondslingeren.’

David opende de archiefkamer en speurde rond. Bij de kast met

een sticker J-K-L bleef hij staan. Hij pakte de hangmap van Hans van Lelyveld.

‘Makkie, ik had het je wel gezegd.’

Hij liep naar het fotokopieerapparaat in de hal.

‘Zou je niet eerst eens kijken wat er inzit?’ vroeg Saskia.

‘Geen tijd voor. Gewoon van alles een kopie maken. Vanavond of morgen bekijken we het wel.’

Een halfuur later stopte David het dikke dossier terug in de hangmap.

‘Nog een geluk dat dit pand niet beveiligd is,’ zei David.

‘Niet beveiligd?’ In Saskia's ogen lag een spottende blik. ‘Heb jij die camera's niet zien hangen?’

10.

Het was tegen de wet wat Koen van der Wiel wilde doen. Maar als hij aan de officier van justitie toestemming moest vragen, kon hij het wel vergeten. Koen had geen bewijzen, alleen vage vermoedens. Bovendien wist hij dat de leden van het openbaar ministerie en een aantal strafpleiters één avond per maand samen borrelden. Dat was ooit bedacht om de samenwerking tussen de twee partijen goed te laten verlopen. Het betekende ook dat officier van justitie Pinxteren en Paul de Zeeuw elkaar goed kenden. Het zou Koen van der Wiel niet verwonderen als ze inmiddels vrienden waren geworden.

Daarom had hij Maurits Verkerk gepolst.

‘Stel nu eens,’ zei Koen van der Wiel, ‘dat er geen sprake is van toeval. Dat Paul de Zeeuw en misschien ook wel Hendrik Ouwering iets met dat ongeluk te maken hebben. Hoe krijg ik mijn bewijzen?’

‘Volgens de normale opsporingsmethoden. Dat ligt voor de hand.’

‘Maar als dat niet lukt?’

‘Wat jij wil doen, is helemaal dom,’ antwoordde Maurits Verkerk. ‘Onrechtmatig verkregen bewijs zal iedere rechter naar de prullenmand verwijzen. Dan ben je nog verder van huis.’

‘Wie zegt dat ik die gegevens officieel ga gebruiken? Ik wil alleen weten of er reden is om dat kantoor te wantrouwen. Het zijn gehaaide jongens daar, ik krijg er geen hoogte van. Het is een ongebruikelijke manier, maar het kan me veel tijd besparen.’

Uiteindelijk had Koen van der Wiel de technisch rechercheur overgehaald om mee te doen. Maurits Verkerk kon over alle apparatuur beschikken.

‘Op één voorwaarde: jij dekt me als het ooit uitkomt. Ik heb hier nooit iets mee te maken gehad.’

Koen van der Wiel stemde toe.

11.

Toen David de deur van het kantoor Ouwerling, Ouwerling & De Zeeuw op slot deed, was de meldkamer al in actie gekomen.

Een geheime camera registreerde de inbraak van David en Saskia. Op een monitor in het politiebureau zag de dienstdoende agent twee figuren in het schemerdonker achter het fotokopieerapparaat. Ze waren ingespannen en gehaast bezig.

De agent herinnerde zich een notitie van Koen van der Wiel. ‘Alle verdachte bewegingen bij kantoor Ouwerling, Ouwerling & De Zeeuw direct melden.’ Volgens deze instructie waarschuwde de agent Koen van der Wiel, die onmiddellijk in actie kwam. Hij belde technisch rechercheur Verkerk dat hij hem nodig had. In een surveillanceauto reed Van der Wiel met twee agenten naar het pand.

Op het moment dat David en Saskia weg wilden lopen, werden zij aangehouden. ‘Meenemen naar het bureau,’ commandeerde Van der Wiel. ‘Ik ben er over een halfuurtje.’

Van der Wiel ging met een speciale sleutel het kantoor binnen en wachtte op de komst van zijn technisch rechercheur.

‘Zeg maar waar je ze wil hebben.’

De technisch rechercheur had een tas vol apparatuur bij zich. Koen van der Wiel ging op zoek naar de kamers van de twee strafpleiters.

Hij vond de naambordjes van Paul de Zeeuw en Hendrik Ouwerling op de eerste verdieping, twee kamers die via een tussendeur met elkaar waren verbonden.

Maurits Verkerk liep naar de telefoon en schroefde het mondstuk los.

‘Hoe lang heb je werk?’

‘Kwartiertje voor dit. Zal ik ook de telefooncentrale onder handen nemen?’

‘Doe maar. Ik probeer te achterhalen wat die twee scholieren aan het doen waren.’

Koen van der Wiel liep naar het fotokopieerapparaat en deed de deksel omhoog. Het laatste velletje lag er nog.

Hij las de laatste bladzijde van een gerechtelijk schrijven, gericht aan Hans van Lelyveld, ondertekend door mr. J.M.A. Pinxteren.

Als hij het niet dacht. De officier van justitie had met het slachtoffer van het auto-ongeluk te maken gehad.

Koen van der Wiel was ervaren genoeg om te weten wat er onder het fotokopieerapparaat had gelegen. Hij ging op zoek naar het archief.

Een kwartier later werd hij op zijn schouders getikt.

‘Nog wensen?’ vroeg Maurits Verkerk.

‘Vingerafdrukken,’ zei Koen van der Wiel. ‘Het is misschien raar dat ik het vraag, maar ik zou de vingerafdrukken van alle advocaten willen hebben. Dat mag geen probleem zijn, neem ik aan?’

‘Ik neem de hoorn van hun telefoons. Geen enkel probleem.’

‘Leg maar een geheim bestand aan met de afdrukken van Ouwerling, Ouwerling en De Zeeuw. Misschien komen ze ooit van pas.’

‘Oké. Doe ik. Nog iets gevonden?’

‘Uitermate interessant,’ antwoordde Koen van der Wiel. ‘Deze processtukken kan ik bij de rechtbank opvragen. Zo kom ik toch aan rechtmatig verkregen bewijzen.’

In een notitieboekje schreef hij de data van de rechtzittingen en de nummers van de stukken.

‘Nu ga ik die twee onder handen nemen.’

12.

‘Mag ik de spullen die je daar in je tas hebt zitten?’ vroeg Koen van der Wiel aan David.

‘Nee,’ zei David. ‘U vergist zich. Wij zijn geen inbrekers.’

Ze zaten in de verhoorkamer. Koen van der Wiel startte de videoband van de inbraak.

David keek op zijn horloge. Dit mocht niet te lang meer duren. Over een uurtje zou zijn moeder thuis zijn. Alsof hij een inbreker was. Een inbreker met een sleutel zeker! De rechercheur kon hem niets maken, daarvan was hij overtuigd.

‘Ik ben de zoon van Marijke Ouwerling,’ zei David zelfverzekerd. ‘En Saskia is de dochter van Paul de Zeeuw. Wij horen bij het advocatenkantoor.’

Koen van der Wiel wees naar het televisiescherm. ‘Als geroutineerde inbrekers, zou ik zeggen. In het donker. Is dat niet raar?’

‘We zagen genoeg,’ zei David. ‘Er was geen licht nodig.’

‘Maar iets klopt er niet. Bedenk eens een aannemelijke verklaring.’

‘We hadden haast,’ zei Saskia. ‘David heeft de sleutel van de voordeur. Dat is het bewijs dat we geen inbrekers zijn.’

‘Weet jouw vader hiervan?’ vroeg Van der Wiel. ‘En jouw moeder? Goed, ik zal ze bellen dat ze jullie kunnen komen halen. In hun bijzijn zal ik mijn excuses voor de overlast maken.’

David twijfelde. Moest hij hoog spel spelen en Van der Wiel zijn gang laten gaan?

‘Waar bent u op uit?’ vroeg hij.

‘Op een duurzame samenwerking.’ De rechercheur bladerde in het dossier.

‘Ik heb hier een zaak die van toeval aan elkaar hangt. Daar hou ik niet van. Alles moet kloppen. Dit hier is een warboel.’

Met een harde klap sloeg Koen van der Wiel de dossiermap dicht. *Operatie Lely*, las David op het omslag.

‘Het zou me niets verbazen als Hans van Lelyveld opzettelijk is aangereden.’

‘Hebben wij daar iets mee te maken?’ vroeg David met gespeelde verbazing.

‘Jij hebt de processtukken gefotokopieerd, dus hou op met dat spelletje. Het laatste vel heb je trouwens laten liggen op het kopieerapparaat. Dat heb ik opgeborgen in de hangmap. We hebben het hier over moord. Dat lijkt me ernstig genoeg. Dus: vanwaar jullie interesse in Hans van Lelyveld?’

‘Hij bespioneerde ons,’ zei Saskia. ‘Niet dan?’ Zij wendde zich tot David. ‘We kunnen beter alles vertellen.’

David knikte. Waarom zou Van der Wiel het niet mogen weten? Het leek een geschikte kerel. Iemand die hij zou kunnen gebruiken.

David vertelde over het briefje in zijn zak. Over het boek dat Hans van Lelyveld geschreven had. Over de foto's.

‘Zo komen we ergens,’ zei Koen van der Wiel. ‘Maar er blijft iets vreemd aan de zaak.’ Hij wendde zich tot Saskia.

‘Jouw vader was dezelfde avond in het ziekenhuis. Hoe wist hij dat Hans van Lelyveld daar lag?’

‘Geen idee. Ik heb het hem niet verteld.’

‘Dat zoeken we dan nog wel uit,’ zei Koen van der Wiel. ‘Mag ik de fotokopieën zien?’

De rechercheur bladerde.

Hij pakte de hoorn van de haak en vroeg om een auto.

‘Ik laat jullie terugbrengen naar het kantoor. Dan kunnen jullie op de fiets naar huis. Het zou goed zijn als jullie dit gesprek onder ons houden. Ik regel wel dat de meldkamer niets doorgeeft van de inbraak. Trouwens, het was geen inbraak, zoals jullie al zeiden.’

Hij glimlachte.

‘Mag ik de kopieën terug?’ vroeg David.

‘Als je het niet erg vindt, bestudeer ik ze eerst. Misschien vind ik aanwijzingen die om directe actie vragen.’

David stemde toe.

‘Eén ding begrijp ik nog steeds niet.’ Koen van der Wiel stond in

de deuropening. ‘Waar is dat boek dat hij aan het schrijven was? Hebben jullie het niet op de computer kunnen vinden?’

‘Een leeg boek en lege bestanden, dat is alles,’ antwoordde David.

‘Vreemd,’ zei Koen van der Wiel. ‘Daar moet de oplossing te vinden zijn.’

Uit zijn vestzakje haalde hij een kaartje. ‘Dit is mijn telefoonnummer. Rechtstreeks, zonder tussenkomst van de telefoniste. Je weet maar nooit.’

13.

Tot diep in de nacht had Koen van der Wiel de processtukken bestudeerd. Ze waren geschreven in een taal die niet van deze tijd was. Hij had moeten vechten tegen de slaap.

Het proces was duidelijk. Hans van Lelyveld had een voorwaardelijke veroordeling gekregen van een jaar gevangenisstraf wegens fraude. De boete loog er niet om. Vijf ton.

Uit de laatste pleitrede van de verdediging bleek dat Hans van Lelyveld zich niet de dader, maar het slachtoffer voelde. Hij was er ingeluisd. Helaas bevatten de stukken geen namen van de mensen die het op hem hadden gemunt.

Maar één woord was blijven hangen bij Koen van der Wiel. De hele operatie bleek om zwendelaars te zijn gegaan.

Koen van der Wiel wist nu zeker waar dat manuscript over ging. Hans van Lelyveld had natuurlijk een roman geschreven over de oplichtingspraktijken.

David had gesproken over twee processen, maar daarin had hij zich vergist. Koen van der Wiel vond nog wat papieren over een gerechtelijk akkefietje, maar dat leek hem niet interessant. Het had te maken met een vader die niet erkend werd als biologische vader. Zoiets. Het was al zo laat dat Koen van der Wiel die rechtbankverslagen maar had gelaten voor wat ze waren.

De fraude, daarop moest hij zich concentreren. Hans van Lelyveld was uit op gerechtigheid. Of op wraak, wie zou het zeggen? Daar had hij de glimp van een motief. Er moest een zwaarwegende reden zijn dat Van Lelyveld door een automobilist was aangereden.

Koen van der Wiel keek op zijn horloge. Maurits Verkerk was deze ochtend wel aan de late kant.

Technisch rechercheur Maurits Verkerk had het er moeilijk mee.

Stel dat ooit uit zou komen dat hij de apparatuur in het advocatenkantoor had geïnstalleerd?

Koen van der Wiel stelde hem gerust. Hij zou echt alle verantwoording op zich nemen.

‘Maar ik zit wel met een probleem,’ zei Koen van der Wiel. ‘Per dag komen er meer dan honderd telefoontjes binnen. Die advocaten kletsen de hele dag. Ik kan geen mensen vrijmaken om al die gesprekken te controleren.’

‘Had je dat niet eerder kunnen bedenken?’ vroeg Maurits Verkerk.

‘Ik wil ze niet allemaal afluisteren. Ik wil de nummers hebben van de mensen die bellen en degenen die gebeld worden. Met de tijdstippen erbij. Als ik daarvan een uitdraai krijg, kom ik er wel uit.’

‘Daar heb je niets aan,’ zei Maurits Verkerk. ‘Wat ga je doen met al die telefoonnummers?’

‘Analyseren. Vergelijken. Achterhalen of bepaalde nummers voortdurend op de lijsten terugkomen.’

‘Maar dat zegt niets.’

‘Ik moet natuurlijk wel een beetje geluk hebben. Stel nu eens dat het kantoor iets met de aanslag te maken heeft? Dan is dit een mogelijkheid.’

Maurits Verkerk schudde vol ongeloof zijn hoofd. ‘Je moet achter die sportauto aan. Heb je daarover al iets gehoord?’

‘Dat onderzoek zit muurvast,’ zei Van der Wiel.

‘Het zou een opening van de zaak kunnen zijn. Nu zit je helemaal fout, Koen. Als je al iets ontdekt, valt het onder onrechtmatig verkregen bewijs. Dus je krijgt problemen met de rechtbank. Bovendien geven de nummers geen inzicht. Zo kom je er niet uit.’

Koen van der Wiel twijfelde. Was dit inderdaad een blunder van jewelste? Hoe meer hij erover nadacht, hoe meer hij in het standpunt van zijn technisch rechercheur ging geloven. Maar koppig als hij was, besloot hij door te zetten. Desnoods luisterde hij in de avonduren de opgenomen banden af.

14.

Zijn moeder had het hem verboden, maar David was eigenwijs. Hij wilde de mensen zien bij de begrafenis van Hans van Lelyveld.

David had bloemen gekocht voor het graf van zijn vader. Daarmee leek hij op een willekeurige bezoeker van het kerkhof. Op een paar meter afstand van de plaats waar hij nu stond, zag hij een diepe kuil. Daar zou direct de kist in verdwijnen van de man die zo'n vreemd briefje in zijn zak had gestopt.

David staaarde naar de coniferen in de verte. Stom dat hij de processtukken bij die rechercheur had achtergelaten. Nu was hij nog geen stap verder. Waarom had hij alles verteld tegen Van der Wiel? Een duurzame samenwerking, jawel, maar de rechercheur had niets gezegd over de stand van het onderzoek.

Zouden de foto's hem op een spoor kunnen brengen? Saskia had voorgesteld om de trein te nemen naar Kralingen. Alsof dat iets zou helpen. Maar waarom had Hans van Lelyveld die foto's genomen? Er moest een reden voor zijn.

David keek naar de plek waar de steen voor zijn vader moest komen. Met zijn moeder had hij de tekst uitgekozen voor op de grafsteen.

*Niet het afscheid nemen doet pijn,
maar het afgesneden zijn*

Hij was de woorden al op verschillende stenen tegengekomen. Iedere dag weer voelde hij precies wat ze betekenden. Als hij 's avonds alleen achter zijn computer zat, keek hij naar de foto van zijn vader. De laatste foto, zo zou hij zich voor altijd zijn vader herinneren.

David herkende Tineke van Lelyveld. Zij stond met vier andere mensen rond de kuil. Hij deed alsof hij hen niet zag. De priester sprak de woorden die David zo vertrouwd voorkwamen. Langzaam zakte de kist in de grond. Daarna gaf de priester iedereen een hand.

Tineke van Lelyveld liep naar David. ‘Alweer hier?’

David antwoordde niet. Wat moest hij zeggen?

‘Ik denk dat wij moeten praten.’

‘Waarover?’

‘Over mijn gestorven broer, bijvoorbeeld. Waarom jij hier bent. Dat soort dingen.’

‘Ik heb er niets mee te maken,’ zei David. ‘Niets, helemaal niets, begrijpt u?’

David draaide zich om en wilde weglopen.

Tineke van Lelyveld pakte hem bij de schouder.

‘Volgens mij zijn er een paar mensen die belang hebben bij zijn dood.’

David rukte zich los en rende weg.

15.

David durfde het voorval niet aan Saskia te vertellen. Het was ook zo stom geweest om naar de begrafenis te gaan. Hij prentte het nog eens goed in zijn hoofd: hij had niks met die zwerver. Maar de woedende ogen van de zuster van Hans van Lelyveld lagen nog op zijn netvlies.

Hij keek op de klok boven zijn bureau. Op dit uur van de dag had de zwerver steeds zijn plaats naast het huis ingenomen. David keek naar buiten. Nee, natuurlijk zat Hans van Lelyveld daar niet meer. Hij was al meer dan een week geleden begraven.

David liep naar beneden en zag dat de post was geweest. *Voor David Ouwerling* las hij op een grote bruine envelop.

Nieuwsgierig haalde hij de brief eruit.

Beste David,

Het is moeilijk om deze brief te schrijven. Maar het is nog moeilijker voor jou om dit te lezen.

Nadat ik hoorde van de dood van jouw vader heb ik lang nagedacht. Moest ik blijven zitten op mijn advieskantoor in Rotterdam of moest ik stappen ondernemen? Ik heb besloten om naar het zuiden af te reizen en te kijken wat er in de tussenliggende veertien jaar is gebeurd.

Toen ik op het journaal zag dat de bekende strafpleiter

Marc Ouwerling plotseling was overleden, kwam alles weer boven. Op de dag van mijn aankomst heb ik een woning in het bos gekocht. Dat leek me een veilige schuilplaats. Mijn dure pakken heb ik in Rotterdam achtergelaten. Het leek me beter om me in oude kleren te hullen. Met een ongeschoren gezicht zou niemand me herkennen. Ik heb jou en je familie bespioneerd. Ik kende iedereen natuurlijk al, van vroeger. Maar nu zag ik ze weer. Ik heb zelfs foto's van iedereen geno-

men. Als ik weer terug ben in Rotterdam zal ik ze gebruiken voor mijn roman. Ik heb een boek geschreven dat als werktitel draagt: Zwendelaars. Het gaat over het verleden. Het gaat over jouw familie. Het is opgedragen aan jou.

Laat ik het uitleggen. Ooit ben ik door Marijke, Marc en Hendrik en Paul te pakken genomen. Ze hebben me aangegeven bij de politie. In de roman leg ik uit op wat voor gemene manier ze te werk zijn gegaan. Met open ogen ben ik in hun val getrapt.

Het boek is mijn kant van de zaak. Ik ben het nu aan het herschrijven. Een uitgever is geïnteresseerd.

Op de begrafenis van je vader heb ik mij misdragen. Dat had ik niet moeten doen. Maar alle woede en agressie die ik veertien jaar heb onderdrukt, kwamen in één klap naar boven. Ik heb het niet uit vrije wil gedaan, maar kreeg er een opdracht voor. Dat leg ik je nog wel een keer uit. Dom? Jawel, want ze weten nu dat ik er ben. Ze zullen alles in het werk stellen om mij tegen te houden.

Daar hebben ze hun redenen voor. Tijdens de begrafenis heb ik een briefje in je zak gestopt. Al veertienjaar houdtjouw familie de gebeurtenissen van vroeger geheim. Jij mag zeker nooit achter de waarheid komen.

Dat je niet op mijn verzoek bent ingegaan, kan ik begrijpen. Mijn gedrag op het kerkhof is niet goed te praten. Het spijt me. Omdat ik je niet te spreken krijg, schrijf ik deze brief. Ik weet alleen niet zeker of ik hem zal versturen.

Maar op een dag kom je toch achter de waarheid en daarom kun je die beter uit mijn mond horen.

Ik weet alleen niet hoe ik het precies moet zeggen.

Op deze manier dan: met Marijke, jouw moeder, heb ik een relatie gehad. Een liefdesrelatie.

Jij bent mijn zoon.

Je moeder ontkent het, zelfs voor de rechtbank toen ik haar een proces aandeed om jou terug te winnen. Maar voor mij is het zeker.

Jouw moeder heeft de rechtszaak tegen mij gewonnen. Dat betekent dat ik geen contact met jou mag opnemen. Het schrijven van deze brief is zelfs strafbaar.

Nu je dit weet, kun je misschien begrijpen waarom ik zo emotioneel reageerde.

Hoe nu verder? De rechter heeft bepaald dat je de waarheid niet eens mag weten. Jouw familie verbiedt ieder contact. Ik heb geen mogelijkheid om mijn verhaal te doen. Daarom heb ik het boek Zwendelaars geschreven.

Alleen voor jou.

Ik heb foto 's gemaakt van de locaties en de personen. Het is mijn geschiedenis, die daarmee ook de jouwe is geworden. Ik hoop dat je het boek zult lezen.

Eens kom je op een leeftijd dat je zelf mag beslissen of je met mij wil praten. Tot die tijd wacht ik af.

Hartelijke groeten, uit het diepst van mijn hart,

Hans van Lelyveld

16.

‘Nu moet je naar Marijke toe,’ zei Saskia. ‘Dit kan niet wachten.’

Ze las voor de zoveelste keer de brief van Hans van Lelyveld aan David. ‘Hij is dood, hoor je me. Dit kan niet van hem zijn.’

‘Ik begrijp er niets van,’ zei David.

‘Vraag het dan aan Marijke. Alleen jouw moeder weet wat er werkelijk gebeurd is. Waarom maak je het jezelf zo moeilijk? Vertrouw je je eigen moeder niet?’

David knikte. Hij had het afgelopen uur alleen maar naar de foto van zijn vader zitten staren.

‘Erg spraakzaam ben je niet,’ zei Saskia.

‘Snap je het dan niet?’ Davids stem sloeg over. Zijn vuist kwam hard op het bureau terecht.

‘Rustig nou maar. Zo bedoel ik het niet.’

‘Weet je wel wat die halve zwerver beweert? Wat dat betekent?’

‘Hij is dood. Dit is niet van hem.’

‘Ik weet zeker dat hij dit heeft geschreven. Dat merk je aan alles.’

‘Daarom moet je juist met Marijke praten. Dan weet je wat er vroeger gebeurd is.’

‘Dat heeft geen zin. Tijdens de rechtszitting heeft ze het ook ontkend. Hier, lees dan. Het staat er toch!’

‘Marijke heeft gelijk gekregen van de rechter, dus zal het wel waar zijn.’

David aarzelde. ‘Dat is niet van belang. Mijn vader is mijn vader en dat zal hij altijd blijven. Ook al is Hans van Lelyveld mijn biologische vader, dat is op dit moment niet het belangrijkste. Het gaat om iets anders. Begrijp je dat niet?’

‘Leg het dan uit. Dat Hans van Lelyveld nog leeft? Dat geloof je toch zelf niet.’

‘Nee, iets anders. Jouw vader, mijn moeder en oom Hendrik zit-

ten in de problemen. Wie heeft er belang bij dat Hans van Lelyveld dood is?’

‘Je bedoelt...’

‘Natuurlijk. Zij hebben iets te maken met het ongeluk. Zij zijn de enigen met een motief.’

‘Dus daarom wil je met niemand praten.’

‘Wij moeten uitzoeken wat er is gebeurd. Niet mijn moeder of jouw vader. Lees dan, het staat er overduidelijk.’

David griste het vel uit Saskia's handen en wees op een zin. ‘Ze zullen alles in het werk stellen om mij tegen te houden.’ Duidelijker kan het niet. Of wel?’

Saskia begon te lachen. ‘Dit is een brief van een grappenmaker. Om jou bang te maken. Begrijp je dan niets? Je gaat me toch niet vertellen dat mijn vader in een auto...’

‘Nee, natuurlijk niet. Maar misschien hebben ze iemand ingehuurd om Hans van Lelyveld bang te maken. Een uit de hand gelopen zaak, dat kan toch?’

‘Weet je wel wat je zegt?’

David zweeg. Het kon niet waar zijn. Maar hij kon ook niet om de feiten heen. Hans van Lelyveld was dood. Dat was zeker. Maar wie had de brief geschreven? Zijn moeder had niets over de ware geschiedenis verteld. De vader van Saskia was dezelfde avond nog in het ziekenhuis geweest. Rechercheur Koen van der Wiel had alle reden om dat verdacht te vinden.

David speelde met het visitekaartje dat hij van Koen van der Wiel had gekregen. ‘Alleen komen we er niet uit. We hebben Koen van der Wiel nodig. En hij ons, denk ik.’

17.

Het onderzoek zat muurvast. Koen van der Wiel trommelde met zijn vingers op het bureau. De zoektocht naar de auto had niets opgeleverd. De processtukken gaven geen nieuw inzicht. Het af luisteren van de telefoongesprekken van het kantoor Ouwerling, Ouwerling en De Zeeuw was onbegonnen werk.

Koen van der Wiel had met verbazing aangehoord wat David hem door de telefoon vertelde. Een brief uit het hiernamaals met de mededeling dat Hans van Lelyveld de vader was van David Ouwerling? Zo dol had hij het nog nooit meegemaakt. Hij had er de stukken nog een keer op nageslagen. Vandaar het proces van Hans van Lelyveld tegen Marijke Ouwerling over de erkenning van het vaderschap. Stom dat hij juist dit over het hoofd had gezien. Misschien was dit de opening waar hij naar zocht.

David had voorgesteld om samen te werken. Koen van der Wiel grinnikte terwijl hij aan het telefoongesprek terugdacht. Veertien jaar en zo doortastend, dat mocht hij wel.

David en Saskia waren de belangrijkste getuigen van het ongeval. Via hen kon hij wellicht verder komen. Hij had er geen trek in om die strafpleiters Paul de Zeeuw en Hendrik Ouwerling rechtstreeks aan te pakken. Hij zou geen schijn van kans maken tegen die gewiekste advocaten.

Hij had een afspraak met David en Saskia gemaakt. Ze zouden alle foto's en brieven meenemen. Natuurlijk zou hij samenwerken, maar dan wel onder zijn voorwaarden.

‘Ik heb het jullie al eerder gezegd,’ begon Koen van der Wiel. ‘Als we dat boek hebben, *Zwendelaars*, dan weten we waarschijnlijk wat de motieven van Hans van Lelyveld waren voor zijn gedrag.’

‘We hebben het adres van de uitgever.’ David liet de brief zien

die Van Lelyveld aan de heer Bergwerf had geschreven. Hij vertelde er niet bij dat hij deze in de computer had gevonden toen hij met Saskia die eerste keer in de boswachterswoning was geweest.

‘Uitgeverij De Wereld in Rotterdam.’

‘Zou die uitgeverij dat boek afstaan?’ vroeg Saskia.

‘In het belang van het onderzoek krijgen we alles voor elkaar.’ Van der Wiel glimlachte zelfverzekerd.

‘Kun u het graf laten openen?’ vroeg David.

‘Wat vraag je me nou?’

‘Het kan toch zijn dat Hans van Lelyveld...’

‘David, luister. Wie deze brief heeft gestuurd, weet ik niet. Maar één iemand niet. Zet dat uit je hoofd. Hij is dood en begraven. Laten we de foto's bekijken.’

Saskia had de foto's in een bepaalde volgorde op het bureau gelegd.

‘Hier heeft u niets aan,’ zei David. ‘Saskia wilde naar Kralingen, maar wat schieten we daar mee op?’

‘Geen gek idee,’ zei Van der Wiel. ‘Ik wil Hans van Lelyveld beter leren kennen. Het liefst ging ik naar zijn kantoor. Als je praat met zijn collega's leer je veel over het slachtoffer. Dat kan helpen.’

‘We zouden naar de plekken kunnen gaan die op de foto's staan,’ stelde Saskia voor.

David haalde zijn schouders op.

‘Wie zijn “we”?’ vroeg Van der Wiel.

‘David en ik.’

‘Nee, nee, vanaf nu doen jullie zulke dingen niet meer zonder mij,’ zei Van der Wiel. ‘Het idee trekt me wel. Misschien lopen er mensen rond die zich die geschiedenis herinneren.’

‘Onzin,’ zei David. ‘Zelfs zijn zus wist van niets.’

‘Dat zegt veel over de man. Hij was een eenling. Met zijn familie heeft hij niet eens het geheim gedeeld dat hij de vader van jou dacht te zijn. Dat is inderdaad merkwaardig.’

‘Dus u gelooft Hans van Lelyveld?’ vroeg Saskia.

‘Het is niet aan mij om daarover te oordelen, dat heeft de rechter al gedaan. Maar één ding is zeker: Hans van Lelyveld zelf geloofde erin. Anders was hij nooit hier gekomen. Dat is belangrijk voor het onderzoek.’

‘Verdenkt u Marijke en mijn vader?’ vroeg Saskia.

‘Ik probeer achter motieven te komen. De rest is voor later.’

‘Maar dat betekent dat wij eraan meewerken om mijn vader te beschuldigen.’

Saskia zei het op zo'n opgewonden toon dat ze er bijna van ging stotteren.

‘Of om ze te ontlasten, zo kun je het ook zien,’ antwoordde Van der Wiel. ‘Alleen de waarheid telt. Maar je hebt gelijk: misschien is de uitkomst minder prettig dan je zou willen.’

‘Ik hou ermee op,’ zei Saskia. ‘Dit is belachelijk. Dit vertel ik tegen mijn vader.’

‘Wat vertel je dan?’ vroeg David. ‘Ik wil ook wel naar mijn moeder gaan om alles te vragen en uit te laten leggen, maar die zegt toch niets.’

‘Weet je wel waar je mee bezig bent?’ Saskia's stem sloeg over. ‘Achter de rug van mijn vader om zijn we bewijzen tegen het kantoor aan het verzamelen. Dat kan toch niet.’

‘Je ziet het verkeerd,’ suste Van der Wiel. ‘We proberen alleen een beter beeld te krijgen van het slachtoffer. Omdat jullie ouders niet helemaal meewerken, doen we het zonder hen. Wat wil jij David? Wil jij Hans van Lelyveld leren kennen?’

‘Aan de ene kant niet. Wat interesseert mij die man. Het is zo verwarrend allemaal. Is hij een fantast of is hij echt mijn vader? Dat zou ik weer wel willen weten.’

‘Waarom zou je dat willen?’ vroeg Saskia. ‘Wat heeft het voor zin om zo'n oude geschiedenis op te rakelen?’

‘Wil jij stoppen dan? Jij wilde hem achtervolgen. Ik niet. Jij wilde toch naar Kralingen. Ik niet. En nu ineens...’

‘Mijn onderzoek gaat door, dat is mijn taak,’ zei Koen van der Wiel. ‘Ik zou het prettig vinden als jullie me zouden helpen. Maar ik dwing niemand.’

‘Ik blijf mijn vader toch als mijn vader zien,’ zei David. ‘Voor mij maakt dat verder niets uit.’

‘Zo eenvoudig is het niet,’ zei Koen van der Wiel. ‘Als Hans van Lelyveld je echte vader is, heb je ook iets van hem meegekregen. Daar moet je niet licht over denken.’

‘Ik doe mee,’ zei David.

‘Ik denk er nog even over na,’ zei Saskia. ‘Het bevalt me eigenlijk helemaal niet.’

‘Dan stel ik voor dat we een plan de campagne maken.’ Koen van der Wiel pakte een vel papier uit de printer. ‘De werkopdrachten zien er als volgt uit.’

18.

David had Saskia overgehaald. Al was het alleen maar om in de buurt te zijn als Koen van der Wiel iets zou ontdekken.

Het voorstel van de rechercheur was ongebruikelijk. ‘Verzin iets dat jullie met me mee kunnen gaan,’ had hij gezegd. ‘Rotterdam is een halfuurtje met de trein. We zijn er zo. Maar laat het niemand weten.’

David was met de oplossing gekomen. Hij had kaartjes gekocht voor een popconcert in Ahoy. Hij was daar al eens eerder met Saskia geweest. Op het station zouden ze Koen van der Wiel treffen.

Paul de Zeeuw had geen bezwaar gemaakt en ook Marijke gaf toestemming. David en Saskia konden naar Rotterdam. Dat ze een paar treinen eerder namen, vertelden ze maar niet.

‘Het concert begint om acht uur,’ zei Koen van der Wiel op het perron. ‘Dan hebben we alle tijd voor een gedegen onderzoek. Onze laatste strohalm, want die sportwagen vinden we nooit. Van de aardbodem verdwenen.’

Koen van der Wiel had de tocht goed voorbereid. Ze waren meer dan welkom op uitgeverij De Wereld. De secretaresse bracht hen naar het kantoor van Bergwerf.

‘Ik zal u geen rondleiding geven,’ zei hij. ‘Want daarvoor bent u niet hier. Laten we ter zake komen.’

Koen van der Wiel legde de situatie uit. Hij had al telefonisch aan Bergwerf meegedeeld dat hij op zoek was naar de roman *Zwendelaars*.

‘Wij zouden graag het script inkijken,’ zei hij.

Bergwerf glimlachte.

‘Ik ook. Ik ben zeer benieuwd naar die roman.’

‘Wat bedoelt u?’ vroeg Saskia.

‘Ik ken mijnheer Van Lelyveld wel. Hij bestookt me met brieven.’

Hij sloeg een ordner open en haalde ze er een voor een uit. ‘Al ongeveer een jaar lang lijkt het op een briefwisseling. Maar op mijn brieven krijg ik de vreemdste antwoorden. Ik schijn zijn roman prachtig te vinden.’

‘Dat vindt u niet?’ vroeg Van der Wiel.

‘Volgens mij is deze mijnheer compleet gaga.’

‘Gek?’ vroeg David. ‘Maar waarom dan?’

‘Ik heb nooit een roman gekregen. Geen script, geen roman. Dit is de laatste brief.’ Bergwerf bladerde door het stapeltje enveloppen en haalde er een blaadje uit.

‘Aan het einde van ons plezierige onderhoud...,’ las Bergwerf voor. ‘Ik heb hem nooit aan de telefoon gehad. Hij moet de inhoud aanpassen, schrijft hij. Ik weet van niets. “Niettemin ben ik zeer verheugd dat u belangstelling heeft voor mijn roman.” Dat heb ik hem niet gezegd. Daarom was ik zo blij met uw telefoontje, mijnheer Van der Wiel. Ik hoopte dat u de zaak zou kunnen verklaren.’

‘Heeft u nooit geprobeerd hem te bereiken?’ vroeg de rechercheur.

‘Dat is me nooit gelukt. Overigens beantwoord ik zijn brieven al sinds maanden niet meer. Ik ga er maar van uit dat deze Hans van Lelyveld paranoia is. Zo gek als een kerkuil, zeggen ze bij mij thuis.’

‘Zou hij alles fantaseren?’ vroeg Van der Wiel zich hardop af.

‘Hij beeldt zich in dat hij een roman heeft geschreven,’ zei Bergwerf. ‘Ik heb vaker te maken met rare mensen, maar dit is het vreemdste geval in mijn carrière. Aan jullie gezichten zie ik dat jullie ook geen verklaring hebben. Jammer.’ Bergwerf stopte de brieven in de ordner en stond op.

‘Dossier gesloten. Er zullen geen brieven meer komen nu hij is overleden.’

‘Waarschijnlijk vermoord, zoals ik u al vertelde,’ zei Van der Wiel. ‘Daarom zijn we hier.’

‘Een vergeefse reis, het spijt me. Maar mocht het script toevallig gevonden worden, ik hou me wel aanbevolen. Het thema klonk interessant. Een oplichtingszaak, een wraakactie van vroegere medestudenten, het leek me wel wat. Hier is een synopsis.’

‘Een korte samenvatting?’ vroeg Van der Wiel. ‘Die wil ik wel even inkijken.’

De rechercheur las.

‘Onze reis is minder vergeefs dan u denkt,’ zei hij. ‘Dit is een belangrijk bewijsstuk.’

19.

‘Wat staat erin?’ vroeg David.

‘Hans van Lelyveld is minder gaga dan de uitgever denkt,’ antwoordde Van der Wiel. Ze zaten aan een tafeltje in een koffiehuis aan de overkant van uitgeverij De Wereld.

‘De secretaresse van Bergwerf was zo vriendelijk een kopie te maken van de brief. Hier, lees zelf maar.’

Saskia schoof dichterbij David toe en las mee.

‘Nu weten we alles,’ zei ze even later.

‘Bijna alles,’ antwoordde Van der Wiel.

‘Waarom heeft hij niet de echte namen gebruikt?’ vroeg David.

‘Dat doen schrijvers bijna nooit,’ zei Van der Wiel. ‘Maar je kunt gemakkelijk achterhalen wie met wie bedoeld wordt.’

‘Zo moeilijk is het niet,’ zei Saskia. Er zijn vier studiegenoten die rechten studeren. Dat moeten Marijke, Marc, Paul en Hendrik zijn. De student economie is natuurlijk Hans van Lelyveld. Ze wonen met zijn vijven in hetzelfde studentenhuus. Tijdens een feest gebeurt er iets tussen de enige vrouw, Marijke dus, en die econoom. Marijke raakt in verwachting van Hans van Lelyveld. Maar ze trouwt met Marc, jouw vader dus. Zeg ik het zo goed?’

‘Zo lees ik het ook,’ zei Van der Wiel.

‘De vier studiegenoten nemen wraak op Hans van Lelyveld,’ vervolgde Saskia. ‘Maar waarom?’

‘Dat staat er niet,’ zei Van der Wiel.

‘Hij heeft haar tegen haar wil verleid,’ suggereerde David.

‘Dat is een mogelijkheid.’ Van der Wiel las de samenvatting nog een keer door.

‘Die wraakactie is doortrapt. Zo lees je het alleen maar in thrillers. Ze hebben hem echt in de val laten lopen.’

‘Van Lelyveld heeft dus een kapitaal binnengesleept,’ concludeerde Saskia.

‘Inderdaad,’ zei Koen van der Wiel. ‘Een half miljoen. De vier rechtenstudenten hebben hun zin gekregen. Hun wraak was volledig.’

‘Ik begrijp het niet helemaal,’ zei David. ‘Hoe hebben ze het gedaan?’

‘Met vervalste spaarbankboekjes,’ zei Van der Wiel. ‘Het is daarna een bekende truc geworden. De vier deden zich voor als enquêteurs. Ze belden studenten op met de vraag hoeveel ze spaarden. Op naam van de studenten die geen spaarbankboekje hadden, openden ze een rekening. Ze zetten er 25 gulden op. Die boekjes werden vervalst en daarna inden ze het geld bij de banken. Ieder boekje leverde al gauw 5000 gulden op. Het geld ging naar de rekening van Hans van Lelyveld.’

‘Dit is toch niet te geloven,’ zei David. ‘Honderd boekjes, en ze hadden een half miljoen. En dat gaven ze zomaar aan Hans van Lelyveld? zo'n raar verhaal heb ik nog nooit gehoord.’

‘Daar is Van Lelyveld op veroordeeld,’ zei Koen van der Wiel.

Saskia begon te lachen.

‘Dit is toch belachelijk. Jullie dachten toch niet dat mijn vader zulke dingen deed in zijn studententijd? Trouwens, als ik geld van de bank haal, moet ik laten zien wie ik ben.’

‘Dat was toentertijd anders. Je kon je legitimeren met je treinabonnement,’ zei Van der Wiel. ‘De zwendelaaffaire was de operatie van één man. Hans van Lelyveld is niet voor niets als enige veroordeeld.’

Hij keek op zijn horloge. ‘We hebben nog drie uur voordat jullie in Ahoy moeten zijn.’

Uit zijn jaszak haalde hij een sleutelbos. ‘Gekregen van Tineke van Lelyveld. Ik heb haar verteld van onze zoektocht. Ze heeft haar volledige medewerking toegezegd. Ook zij wil dat de zaak wordt opgelost. Gaan jullie mee?’

20.

De taxi zette de drie af voor een statig herenhuis. Koen van der Wiel opende de zware deur. ‘Hans van Lelyveld woonde mooi,’ zei hij.

Hij schoof een berg kranten en post opzij.

‘Wat zoeken we precies?’ vroeg Saskia.

‘De inhoud van *Zwendelaars* kennen we. Maar het zou handig zijn als we het volledige boek zouden vinden.’

‘Dat heeft hij nooit geschreven,’ zei Saskia. ‘Dat hoorden we toch?’

‘Misschien wel, misschien niet,’ antwoordde Koen van der Wiel. ‘We moeten een beeld krijgen van Hans van Lelyveld. Daarvoor zijn we hier.’

‘Hij was rijk,’ zei David. ‘Moet je hier toch kijken.’

De woonkamer, die uit drie delen bestond, leek op een toonzaal. Spiegels en metersgrote schilderijen sierden de wanden. Schuifdeuren met glas-in-loodraampjes gaven de moderne inrichting iets klassieks.

‘Wat een ijdeltuit,’ zei Saskia. Ze wees naar het geschilderde portret van Hans van Lelyveld boven de schouw.

David keek achteloos naar de trekken van de man die beweerde zijn vader te zijn. Waren er overeenkomsten? Neus, ogen, oren? Hij herkende iets in de oogopslag. Maar hij wist niet wat.

Koen van der Wiel had de computer aangezet.

‘We moeten ook de boekenkast controleren,’ zei hij.

Saskia trok de bovenste lade van het dressoir open. Rekeningen en bankafschriften lagen door elkaar. Ze bladerde er lusteloos in.

‘Kun je hier iets mee?’ vroeg de rechercheur aan David.

‘Vrijwel hetzelfde als in de boswachterswoning,’ stelde David vast. ‘WP-processen, WP-teksten en WP-zwendel. Hij heeft gewoon een kopie gemaakt. De laatste, WP-zwendel, was een leeg bestand.’

Koen van der Wiel klikte op het icoontje.

‘Je hebt gelijk. Hoe kan dat nou?’

‘Hij heeft helemaal geen roman geschreven,’ zei Saskia vals. ‘Die man deugt gewoon niet.’

‘Wat staat er onder WP-teksten?’ vroeg David.

‘Zeven bestanden.’

‘Zal ik ze allemaal openen?’ stelde David voor.

‘In de tussentijd bekijk ik even de bovenverdieping,’ zei Koen van der Wiel.

Het was lang geleden dat de rechercheur ergens van was geschrokken. In zijn beroepspraktijk had hij al veel meegemaakt. Maar wat hij nu aantrof, had hij nog nooit gezien.

De grote voorkamer was ingericht als jongenskamer. Aan de muur hingen foto's van David. Het waren slordig gemaakte foto's die uitvergroot waren.

David als jongetje dat zijn eerste passen maakte in een park. David met een muis als rugzak bij de ingang van een peuterspeelplaats. David op een oranje versierde fiets tijdens een Koninginnedag.

Dit was absurd.

Hans van Lelyveld had in het geheim foto's gemaakt in de loop der jaren.

Bureau, bed, boekenkast met jeugdboeken, posters van popgroepen aan de wanden. Maar ook al was de kamer levendig ingericht, aan alles was te merken dat hier niemand leefde. Een doodse, koude sfeer hing er in deze kamer.

Koen van der Wiel trok de deur snel achter zich dicht. In wat voor zaak was hij verzeild geraakt? Hij herinnerde zich de vele drama's met wanhopige vaders die Nederland hadden geschokt de afgelopen jaren. Koen van der Wiel besloot deze ontdekking voor zichzelf te houden.

‘Lege bestanden,’ zei David. ‘Ik vermoedde het al. Hij kon niet met de computer omgaan, vertelde zijn zus. Dat blijkt.’

‘Ik geloof er niets van,’ zei Koen van der Wiel. Hij stopte een paar diskettes in de drive en keek wat er op stond.

‘Hier doet alles het normaal.’

‘Heeft hij ze opzettelijk leeggemaakt?’ vroeg David.

‘We kunnen het hem helaas niet meer vragen. Maar iemand koopt niet zulke dure apparatuur en moderne programma's als hij er niet mee kan omgaan. Dat wil er bij mij niet in.’

‘Heeft u hier iets aan?’

Saskia liet een aantal rekeningen zien van de psychiatrische inrichting Het Blauwe Huis in Kralingen.

‘Het Blauwe Huis?’ vroeg David. ‘Dat zegt me wel iets. Net voordat hij bewusteloos raakte, had hij het over een blauw huis. Nu begrijp ik het.’

‘Was daar geen foto van?’ vroeg Saskia.

David knikte. ‘Heeft u hier iets aan?’

‘Jawel,’ zei Koen van der Wiel. ‘Dit zou een spoor kunnen zijn. Heb je er meer gevonden, Saskia?’

Zij wees naar de open lade. ‘Er liggen er een heleboel in.’

De rechercheur bekeek de rekeningen. Daarna pakte hij zijn notitieboekje en schreef er de naam in van het artsencollectief. ‘Hans van Lelyveld is een psychiatrisch patiënt. Dat zou veel verklaren.’

‘Wat dan?’ vroeg David.

‘Dat hij werkelijkheid en fantasie niet uit elkaar kan houden. Dat was het eerste waar ik aan dacht bij de uitgeverij. Als je zulke brieven schrijft, is er iets mis.’

‘Een fantast, ik zei het wel.’ Saskia keek hen triomfantelijk aan. ‘Maar ook een fantast hoeft je niet te vermoorden,’ zei Koen van der Wiel.

Een halfuur later verlieten ze het woonhuis van Hans van Lelyveld.

‘Ik ga naar Het Blauwe Huis,’ zei Koen van der Wiel. ‘Ik wil meer weten over de medische behandeling.’

‘We horen het wel,’ zei Saskia. ‘Ik heb even genoeg van Hans van Lelyveld. Kom, we nemen de metro naar Ahoy. Op naar Sting. Yes.’

David aarzelde.

‘Ik laat weten wat ik daar te horen krijg,’ zei Koen van der Wiel.

21.

Op weg naar Het Blauwe Huis probeerde Koen van der Wiel de puzzelstukjes in elkaar te passen. Hij begon een aardig beeld te krijgen van de geestesgesteldheid van het slachtoffer.

Hans van Lelyveld was geobsedeerd door het verleden. De foto's waren het bewijs dat hij keer op keer naar het zuiden was gereisd om David te zien. Het was immers zijn zoon. Of hij beeldde zich in dat David zijn zoon was. Dat kon Van der Wiel nog niet beoordelen. De jongenskamer was ingericht en klaar om bewoond te worden.

De rechercheur kende uit zijn praktijk soortgelijke gevallen die tot drama's hadden geleid. David was niets overkomen. Maar een wanhopige vader, en dat was Hans van Lelyveld, was tot vreemde dingen in staat. Ontvoering was nog het minste wat hij had meegemaakt. Nu hij steeds meer van Hans van Lelyveld begon te begrijpen, verbaasde het hem dat de man zo op afstand was gebleven.

Die foto's waren natuurlijk onschuldig. Maar tegelijkertijd hadden ze iets beangstigends. Al die jaren had Hans van Lelyveld daar gestaan, als een spion met een camera in zijn handen. In het park verscholen achter bomen, aan de overkant van een school tussen geparkeerde auto's. Koen van der Wiel had genoeg inbeeldingsvermogen om te gissen hoe Hans van Lelyveld te werk was gegaan.

Hoe ziek was het slachtoffer? Hij zou het snel te weten komen.

De identiteitskaart van de politie deed wonderen. Koen van der Wiel werd onmiddellijk toegelaten tot de geneesheer-directeur, dr. Rijkelijhuizen.

‘Ik had u al eerder verwacht,’ zei de psychiater.

Koen van der Wiel keek verbaasd.

‘We hoorden van de dodelijke aanslag. Het lag nogal voor de

hand dat u zou komen informeren. Ik stond al op het punt om het rechteam te bellen.'

'Kunt u mij verder helpen?'

'Van Lelyveld is een tragisch geval. Een groot gedeelte van het jaar functioneerde hij normaal. Bij het vallen van het blad kwam de terugval. Dat zien we veel bij onze patiënten. Somberheid. Voor bepaalde mensen ziet de wereld er in de herfst anders gekleurd uit.'

'Was hij depressief?'

'Ook. Maar daar hebben we goede medicijnen voor. We zorgen ervoor dat ze geen ondoordachte dingen doen.'

'En verder?' vroeg Van der Wiel.

'Stemmen. Hij hoorde stemmen. Uiterst moeilijk behandelbaar ziektebeeld.'

Koen van der Wiel knikte. Hij had er al eerder van gehoord. Mensen die de vreemdste opdrachten kregen van wezens in hun hoofd. Ze moesten gehoorzamen, want de stemmen dreigden met hel en verdoemenis.

'De laatste jaren kregen de stemmen de overhand,' zei de psychiater. 'Hij hoorde kwade en goede stemmen, die wisselden elkaar af. De laatste jaren was hij onder invloed van de kwade. Althans, zo kijken wij ertegenaan.'

'Wat zeiden ze?'

'De meest afschuwelijke eisen stelden ze. Het recht in eigen hand nemen. Ontvoering, met geweld voor je eigen zaak opkomen. Gelukkig heeft hij daar nooit aan toegegeven.'

'Heeft het te maken met zijn zoontje?'

'Precies. Dat kind dat hij nooit meer mag zien. De stemmen zeiden dat hij zijn rechten moest opeisen. Als het niet goedschiks kon, dan maar kwaadschiks.'

'Ik begin het te begrijpen,' zei Van der Wiel.

'Dat lijkt me sterk, want zelfs wij begrijpen nauwelijks wat er in zijn hoofd gebeurde. Wij twijfelen eraan of hij fantaseerde. Als je met Hans van Lelyveld sprak, klonk hij zeer overtuigend. Het zou ons niets verbazen als hij de vader is van die jongen. Voor hem was het in ieder geval werkelijkheid.'

'Maar wat was dan precies het probleem?'

‘Dat hij met alle geweld beslag wilde leggen op de jongen. Hij wilde hem in huis nemen en als een echte vader voor hem zorgen. Dat hebben we weten te verhinderen.’

‘Hoe dan?’

‘Hij heeft de normale weg bewandeld via de rechtbank. Die zaak loopt nog, dacht ik.’

‘Nee,’ zei Koen van der Wiel. ‘Hij heeft de rechtszaak verloren, de eisen zijn afgewezen.’

‘Dan mogen we van geluk spreken dat de kwade stemmen hem niet tot gewelddadige acties hebben aangespoord. Dat zou in de lijn der verwachting liggen.’

‘Heeft hij u ooit iets verteld over een roman die hij zou schrijven?’

De psychiater lachte.

‘Dat was een merkwaardige opdracht van de stemmen. Van de goede deze keer, zoals wij het tenminste beoordeelden. Ik geloof niet dat hij het voor elkaar heeft gekregen. Hij was geen schrijver.’

‘Wij zijn ernaar op zoek,’ zei Van der Wiel. ‘Misschien vinden we het nog. Het was zijn enige mogelijkheid om zijn recht te halen.’

‘Welk recht?’

Koen van der Wiel vertelde over zijn bezoek aan de uitgever.

‘Dat verhaal? Daar heb ik eerder iets over gehoord. Als u een moment heeft, zoek ik het even na.’

De directeur-geneesheer liep naar een kamer ernaast en kwam met een dikke map terug.

‘Onze patiënten moeten hun ervaringen op papier zetten. Dat is een onderdeel van de therapie. Het is natuurlijk strikt vertrouwelijk, maar in dit geval wil ik toch een uitzondering maken. Eigenlijk zou ik moeten overleggen met de arts die hem de laatste jaren heeft behandeld, maar die is voor twee weken in het buitenland. Heeft u hier iets aan?’

Koen van der Wiel bladerde.

Tussen alle losse blaadjes vond hij een apart pakketje. Samengebonden met een lint.

‘Gevonden,’ zei hij. ‘Dit zocht ik. Het bestaat dus toch. Het manuscript van *Zwendelaars*.’

‘Waarom is dit voor u interessant?’

‘Iemand heeft hem vermoord. Ik ben op zoek naar de motieven. Misschien helpt dit me verder.’

‘Neemt u het pak maar mee. Het is u wel toevertrouwd.’

‘Zijn er wellicht mensen in zijn omgeving die een reden zouden kunnen hebben?’

‘Daar hoeft u niet lang naar te zoeken. Bij mijn weten was hij een gesloten figuur die nauwelijks contact had buiten zijn werk.’

‘Werd hij bedreigd?’

‘Eerder andersom. Bij dit soort patiënten zien we nogal eens dat ze lastig zijn voor hun omgeving. Dat kan ver gaan. Ze vertonen vaak het gedrag van een stalker. Ze achtervolgen iemand en maken hem het leven zuur. Midden in de nacht bellen ze. Ze schrijven brieven met bijvoorbeeld huwelijksaanzoeken. Ze wachten hun slachtoffer op bij hun huis. Drama's zijn dat.’

‘Vertoonde Hans van Lelyveld zulk gedrag?’

‘Dat weten we niet. Maar de stemmen kunnen hem hebben beïnvloed. Bij mijn weten hield hij zich rustig. Het moet voor u niet moeilijk zijn om te achterhalen of hij mensen bedreigde. Denk aan de familie van die jongen.’

Koen van der Wiel knikte.

Hij moest naar het advocatenkantoor. Hij moest de confrontatie aan met Marijke Ouwering, Hendrik Ouwering en Paul de Zeeuw.

22.

Het was lang geleden dat David gewoon op de bank televisie had gekeken met zijn moeder. Meestal zat hij boven achter zijn bureau. Hij deed tegenwoordig heel lang over zijn huiswerk. Het wilde niet zo. Op school dwaalden zijn gedachten vaak af. Naar zijn vader, naar het advocatenkantoor, naar de zwerver die zei dat hij zijn echte vader was.

Zijn moeder had zich in het advocatenwerk gestort. Ze reed naar kantoor als David naar school ging en kwam pas tegen zevenen thuis. Jannie, de huishoudelijke hulp, kwam iedere ochtend. Ze zorgde ervoor dat het avondeten alleen maar opgezet hoefde te worden.

Sinds de dood van zijn vader had David nergens zin meer in. Hij voetbalde nog wel op zaterdagmiddag, maar voor de rest was hij altijd thuis. Meestal alleen. Saskia kwam nog wel iedere dag na schooltijd, maar ze vertrok steeds vroeger. Van het zwijgen van David werd ze ook niet vrolijk.

Ze hadden ruzie gehad in de trein terug, na het concert. Voor Saskia lag de zaak eenvoudig: Hans van Lelyveld was 'zo gek als een deur', zoals ze het uitdrukte. Een ijdelruit en een fantast. Het liefst had ze niets meer met hem te maken. De gedachte alleen al dat het advocatenkantoor ook maar iets met zijn dood te maken had, vond ze bespottelijk.

Zo zou David ook het liefst denken. Maar hij kon het niet. Hij herinnerde zich de zwerver op de begraafplaats, scheldend op zijn vader, de man die later gewond in de berm lag. David had het gezicht bestudeerd op het schilderij. Er was iets wat hem raakte. Hij kwam er alleen niet achter wat dat was.

Stel je toch eens voor dat het verhaal van *Zwendelaars* wél waar was. Wat zou dat betekenen voor het advocatenkantoor? Een rel?

Publiciteit die slecht was voor de naam van Ouwerling, Ouwerling & De Zeeuw? Het vreemde was dat hij de rechercheur had geholpen om een motief te vinden voor de aanslag op Hans van Lelyveld. Natuurlijk was het kantoor erbij betrokken, ook al beweerde Saskia het tegendeel. Maar hoe?

De vele vragen en mogelijke antwoorden zoemden rond in zijn hoofd. Op school, thuis, en nu, terwijl hij televisiekeek met zijn moeder, zou hij eindelijk eens willen weten wat er aan de hand was.

Maar hij durfde het niet aan zijn moeder te vragen.

‘Zappen,’ zei Marijke. ‘Dit is ook niks.’

Een rondje zappen over dertig kanalen duurde minder dan een minuut. Hoeveel programmafragmenten van enkele seconden bekeek hij op zo'n avond? Het moesten er honderden zijn.

David bleef even hangen bij het programma *Vermist*. Een vrouw deed een oproep aan haar biologische vader om zich bekend te maken. Ze hilde bijna.

Gek was dat. De afgelopen dagen kon hij geen krant opslaan of er stond wel iets over vaders die verdwenen waren of over onechte vaders. Die artikelen stonden er natuurlijk altijd in, maar nu pas lette hij erop.

‘Zappen,’ klonk het naast hem op de bank.

Dit is het moment, dacht David. Nu kon hij het bespreken. Maar het moment was voorbij voordat hij wist hoe hij moest beginnen.

Hij durfde niet. Of liever: hij wilde niet. Hij was bang voor die ene zin: ‘David, ik moet je wat vertellen...’

Hij wilde het niet weten. Of toch wel?

‘Wat is er?’ vroeg zijn moeder. ‘Ik zie tranen in je ogen. Wat is er dan?’

‘Niks,’ antwoordde David stuurs.

Zijn moeder sloeg een arm om hem heen en trok hem naar zich toe.

‘Ik begrijp het wel,’ zei ze. ‘Morgen zal ik met oom Hendrik en Paul praten. Zij moeten al mijn zaken maar voor een tijdje overnemen. Wij gaan samen maar eens wat leuke dingen doen.’

23.

Saskia had het aan haar vader verteld.

Alles.

Haar tocht met David naar de boswachterswoning. De inbraak in het kantoor. Het gesprek diezelfde avond nog op het politiebureau. De tocht naar Rotterdam. Het bezoek aan het huis van Hans van Lelyveld. In één lange stroom vertelde ze aan haar vader wat ze de afgelopen tijd had meegemaakt.

Paul de Zeeuw had haar zwijgend aangehoord. Hij kon het niet geloven. Maar er lagen zoveel feiten, zoveel gebeurtenissen. Hij wist dat niets verzonnen was.

Paul de Zeeuw was naar de schuur gelopen en had in één avond het brandhout voor de hele komende winter gehakt. Hij was woedend. Op Saskia. Op David. Maar vooral op die rechercheur.

De volgende dag had hij Overlegd met Hendrik Ouwering. Marijke had hij erbuiten gelaten. Zij had al genoeg aan haar hoofd. Paul de Zeeuw had van de meldkamer gehoord dat de inbraak op bevel van rechercheur Koen van der Wiel niet was doorgegeven. Hij wist genoeg.

‘Wij zijn verdachten in deze zaak,’ had hij boos uitgeroepen tegen Hendrik Ouwering. ‘Kun je het geloven?’

‘Worden onze gangen nagegaan?’ lachte Hendrik. ‘Wat een rechercheur, wat een sufkop is dat.’

Hendrik Ouwering keek rond. ‘Zou onze rechercheur veel naar televisiedetectives kijken? Het zal toch niet waar zijn hè?’

Een halfuur later werd het advocatenkantoor grondig geïnspecteerd. Hendrik Ouwering had een oude kennis gebeld. Iemand die hij ooit had verdedigd.

De afuisterapparatuur had hij snel gevonden. En de poeder voor het nemen van vingerafdrukken was onzorgvuldig uitgewist door Maurits Verkerk.

‘Schakelen we Pinxteren in?’ vroeg Paul de Zeeuw.

‘Ook zonder officier van justitie komen we er wel uit,’ antwoordde Hendrik Ouwerling. ‘We zullen er eens voor zorgen dat mijnheer Van der Wiel wat vroeger met pensioen gaat. Ik stel voor dat we dit keihard gaan spelen.’

Koen van der Wiel hoorde de tirade van Paul de Zeeuw door de telefoon gelaten aan. Natuurlijk had hij David en Saskia er niet bij mogen betrekken. Natuurlijk had hij die af luisterapparatuur nooit mogen laten installeren. Als hij de zaak goed overdacht, moest hij toegeven dat hij de ene blunder na de andere had gemaakt.

De rechercheur gaf zijn fouten openlijk toe.

‘U weet wat hiervan de consequenties zijn?’ vroeg Paul de Zeeuw.

‘Vertelt u het me maar.’

‘U neemt nu ontslag. U vertrekt uit het korps. Zo niet, dan gaan we naar de rechter en dwingen we uw ontslag af. Dat lijkt ons niet zo moeilijk.’

‘Ik zal me uit de zaak terugtrekken op één voorwaarde,’ antwoordde Koen van der Wiel. ‘Ik wil een gesprek. Met u. Met Hendrik Ouwerling. En met Marijke Ouwerling.’

‘Wilt u er soms David en Saskia ook nog bij?’

‘Misschien is dat niet eens zo'n gek idee,’ zei Koen van der Wiel. ‘Zij zijn tot heden bij alles betrokken geweest en zij zijn oud genoeg om zelf te oordelen.’

‘U bent niet goed bij uw hoofd.’

‘Wat heeft u te verliezen?’ vroeg Koen van der Wiel. ‘Heeft u iets te verbergen?’

‘Hoe durft u.’

Het was maar goed dat Koen van der Wiel niet naast Paul de Zeeuw stond. Anders had hij gezien dat de strafpleiter niet alleen rood was aangelopen. Paul de Zeeuw was zo woedend op de rechercheur dat zijn overhemd drijfnat was.

‘Ik stel voor dat we dit hele geval een keer uitpraten,’ zei Koen van der Wiel. ‘Op mijn bureau dan maar?’

Hij wist dat hij het spel hoog moest spelen. Een paar troeven hield

hij achter de hand. Tegen de advocaten had hij geen schijn van kans. Maar David en Saskia moest hij voor zich kunnen winnen.

‘Geen denken aan dat ik naar het bureau kom,’ zei Paul de Zeeuw.

‘Onbespreekbaar. Bij mij thuis. Morgenavond. En geen dag later.’

24.

David zat er ongemakkelijk bij. Deze confrontatie zinde hem niet. Hij keek schuin naar Saskia. Waarom had ze niet met hem overlegd? Waarom had ze hem zo laten vallen? Op school, tijdens de middagpauze, had ze verteld dat ze stapelgek werd van de affaire. Daarom had ze met haar vader gepraat.

Zijn moeder had alleen met haar hoofd geschud toen ze Paul de Zeeuw aan de telefoon had gehad.

‘Ik probeer het te begrijpen, ik doe mijn best, maar ik kan maar geen hoogte van je krijgen,’ was alles wat ze tegen David zei.

Paul de Zeeuw had alleen maar geknikt toen David binnenkwam. Saskia keek hem nauwelijks aan. Maar oom Hendrik sloeg hem joviaal op de schouders.

‘Nog meer liefhebbers voor een whisky?’ Hij liep weer naar de kast om voor zichzelf in te schenken.

De lange stiltes probeerde oom Hendrik op te vullen met anekdotes over de cliënten die hij nu verdedigde. Op verjaardagsfeestjes lukte het hem wel om de stemming erin te krijgen, maar nu luisterde iedereen plichtmatig. In gedachten was iedereen bezig met de komst van Koen van der Wiel.

David had een aangeslagen rechercheur verwacht. Maar het tegendeel bleek het geval. Zijn dikke dossiermappen legde hij op een bijzettafeltje. *Operatie Lely* las David op de bovenste.

‘U begint?’ vroeg Koen van der Wiel aan Paul de Zeeuw. ‘Vertelt u me maar dat ik nooit met David en Saskia naar Rotterdam had mogen gaan. Dat akkefietje van de af luisterapparatuur en de vingerafdrukken bij u in het kantoor mag u me ook verwijten. Dan hebben we dat tenminste gehad.’

David was perplex. Afluisterapparatuur? Vingerafdrukken? Wat wist hij nog meer niet?

Met een klap zette oom Hendrik zijn whiskyglas op tafel. ‘Zullen we normaal doen?’ vroeg hij dreigend. ‘Wat mij betreft roepen we Pinxteren erbij.’

‘Moord, mijnheer Ouwering. Het gaat hier om moord. Eerlijk gezegd ben ik de hele zaak beu. Van mij mag u de officier van justitie nu oproepen. Of dat verstandig is, merkt u vanzelf dan wel.’

‘Ik stel voor om nu al een einde aan deze bijeenkomst te maken,’ zei Marijke Ouwering. ‘Ik zie niet in waarom ik hierbij aanwezig moest zijn. Paul en Hendrik kunnen gewoon een procedure starten tegen deze heer.’

‘Dat wacht ik in alle rust af,’ zei Koen van der Wiel. ‘Maar eerst dit.’

Hij pakte uit een map een stapel vellen papier.

‘Het boek van Hans van Lelyveld. De uitgever zal benieuwd zijn. Mooie titel trouwens: *Zwendelaars*. Het gaat over u drieën en de vader van David.’

‘Waar heeft u het over?’ vroeg oom Hendrik.

‘U mag het lezen,’ zei Koen van der Wiel. ‘Ik heb enkele kopietjes gemaakt. Na overleg met de zuster van Hans van Lelyveld zal ik één exemplaar naar uitgeverij De Wereld sturen. Het was de wens van het slachtoffer dat dit boek zou verschijnen.’ De onderzoeker deelde de kopieën uit.

‘Waarom heeft hij dit zelf niet opgestuurd?’ vroeg David.

‘Stemmen. Hij hoorde stemmen. Ze hadden hem bevolen dat hij de tekstbestanden op zijn computer moest wissen.’

‘Nu begrijp ik het,’ zei David. ‘Hij deed zo raar toen wij hem vonden na het ongeluk. Hij zwaaide met zijn armen en riep de hele tijd dat er iets in zijn hoofd gonsde. “Weg, weg jullie.” Dat waren zijn laatste woorden.’

David schrok van zichzelf.

‘Waarom heb je dat nooit verteld?’ vroeg Marijke Ouwering.

‘Ik wist niet dat het belangrijk was.’

‘Er zijn meer dingen die we achterhaald hebben,’ zei Koen van der Wiel. ‘Onder andere dit manuscript. Als het waar is wat hier staat, dan heeft u waarschijnlijk iets te maken met de dood van Hans van Lelyveld.’

‘Wat staat er dan in?’ vroeg Marijke.

‘Hoe medestudenten hem een loer hebben gedraaid.’

‘Mijnheer Van der Wiel, u begrijpt er helemaal niets van. Ik word al jaren achtervolgd door deze Hans van Lelyveld. Op mijn studeerkamer boven bewaar ik misschien wel honderd brieven. Liefdesbrieven, dreigbrieven, fragmenten uit het boek dat hij aan het schrijven was.’ Marijke bladerde door het manuscript. ‘Dit is allemaal oude koek. Ik ken het al jaren. Maar er is niets van waar. Ik kan u de processtukken laten zien waaruit blijkt dat hij veroordeeld is. Wat u nu zegt is uitgebreid aan de orde gekomen tijdens de rechtszitting. U heeft uw huiswerk heel slecht gemaakt.’

‘U weet hiervan?’ vroeg Van der Wiel. Aan zijn stem was te horen dat dit als een verrassing kwam.

‘Alles. Ik word moe van u.’

‘Tijdens mijn bezoek aan het huis van Hans van Lelyveld deed ik een verrassende ontdekking.’

‘Ach nee,’ zei Marijke sarcastisch. ‘U heeft de kamer van David ontdekt? Dat heeft hij me vaak geschreven. De kamer van David is ingericht. Dacht u dat wij blind zijn? Een paar keer per jaar zwierf hij hier in de buurt rond. November, december, dat waren zijn vaste maanden. Daarna werd het gelukkig weer een tijdje rustig. Na het overlijden van Marc kwam hij weer. We hadden het kunnen weten. Die absoluut gestoorde Van Lelyveld beweert namelijk dat hij de vader van David is. Het idee alleen al dat ik ooit iets met hem zou hebben gehad.’

Vol ongeloof schudde Marijke haar hoofd. ‘Ziek werd ik ervan, mijnheer Van der Wiel. Doodziek. Dan heb ik het nog maar niet over de telefoontjes. Overdag, midden in de nacht, het maakte hem niet uit.’

‘Begint u het eindelijk een beetje te begrijpen of moeten we nog duidelijker zijn?’ vroeg oom Hendrik. Hij gaf de kopie van het manuscript terug. ‘Die troep hoef ik niet te lezen.’

‘Als u op een normale manier naar ons was toegekomen, hadden we u dit wel verteld,’ zei Marijke. ‘Dan had u onze kinderen ook niet lastig hoeven vallen. Zijn al uw vragen daarmee beantwoord of heeft u nog iets?’

Koen van der Wiel aarzelde.

‘Mijnheer De Zeeuw. Hoe kon u zo snel een paar uur na het ongeluk in het ziekenhuis zijn?’

‘De politieradio staat dag en nacht aan. We hoorden de naam Van Lelyveld. Toen wist ik dat het om onze kwelgeest moest gaan.’

‘U heeft zijn dood niet betreurd, merk ik wel,’ zei Koen van der Wiel.

‘Nu wordt u vals,’ antwoordde Paul de Zeeuw. ‘U weet niet wat het betekent om altijd maar weer zo’n type in de buurt te hebben. Ja, ik ben blij dat Marijke ervan verlost is. Maar ik heb hem geen handje geholpen, als u dat bedoelt.’

‘Heeft u ooit overwogen dat het gewoon een ongeluk kan zijn geweest?’ vroeg oom Hendrik. ‘Hoe komt u op het idee dat het een opzettelijke aanrijding was?’

‘De automobilist is doorgereden,’ zei Koen van der Wiel.

‘Leest u geen kranten? Dat komt wel vaker voor.’

‘Het sporenonderzoek geeft aan dat de auto plotseling is opgetrokken.’

‘Verder nog bewijzen? Getuigen wellicht?’

Koen van der Wiel schudde zijn hoofd.

‘Helaas, geen getuigen. Saskia en David hadden het kunnen zijn, maar ze hebben niets gezien. Althans, dat beweren ze.’

‘Zelfs een beginnend advocaat maakt gehakt van u,’ zei oom Hendrik.

‘U werkt altijd samen met Maurits Verkerk van de technische recherche heb ik begrepen?’ vroeg Paul de Zeeuw.

‘Waarom vraagt u dat?’

‘De af luisterapparatuur, de vingerafdrukken.’

‘Dat heb ik zelf gedaan,’ zei Koen van der Wiel.

‘Nee, daar bent u niet slim genoeg voor,’ zei Paul de Zeeuw. ‘U hoort nog van ons.’

25.

David had met Koen van der Wiel te doen. Hij kende de vader van Saskia en oom Hendrik goed genoeg om te weten dat de rechercheur geen schijn van kans maakte. Dezelfde avond nog had Paul de Zeeuw gebeld met officier van justitie Pinxteren. Met een berisping alleen zou het advocatenkantoor geen genoegen nemen.

Alles was opgelost. Zijn moeder had hem nog eens uitgelegd dat ze hem nooit lastig had willen vallen met de terreur van Hans van Lelyveld. David geloofde zijn moeder nu wel. Het was ondenkbaar dat Hans van Lelyveld zijn echte vader zou zijn. David schaamde zich dat hij aan haar getwijfeld had.

Het manuscript van *Zwendelaars* lag op zijn bureau. Hij had het in één ruk uitgelezen. Spannend vertellen kon die Van Lelyveld wel. Maar de roman was niets meer dan de uitgebreide samenvatting. Iets nieuws stond er niet in. Hij had vastgesteld dat de karakters van de personages niets te maken hadden met de echte mensen. Mr. De Leeuw was zijn vader. Was hij de gewiekste advocaat die probeerde zijn cliënten op vormfouten vrij te krijgen? Zo kende hij zijn vader niet. Zijn moeder was de verleidelijke advocate Bevertje die het hoofd van alle mannen op hol bracht. David kon er zich niets bij voorstellen. Paul de Zeeuw, in het boek mr. Paling, was de gladder oplichter die de hele zwendelaaffaire had voorbereid. Helemaal ongeloofwaardig was mr. De Rat voor wie oom Hendrik model stond. Een losbol? David moest toegeven dat het uiterlijk aardig overeenkwam: oom Hendrik had wel iets van een fat met zijn modieuze pakken en onafscheidelijke vlinderdasje.

‘Het is zo kinderachtig allemaal,’ zei Saskia. ‘Al die dierennamen voor de personen. Ik snap niet wat je hier aan vindt.’

Ze maakten weer samen hun huiswerk op de kamer van David. Nadat Koen van der Wiel was vertrokken, had Saskia David meegetrokken naar de keuken. Ze wilde het uitpraten.

‘Weer vrienden?’ had zij voorgesteld.

Het had een week geduurd voordat David haar het verraad had vergeven.

Saskia plakte foto's in haar album. David stoeide met zijn computer.

‘Ik ben blij dat alles achter de rug is,’ zei Saskia. ‘De hele dag dacht ik alleen maar aan die zwerver.’

‘Wat een treurige man met zijn stemmen. Ik vind hem steeds zieliger worden,’ antwoordde David.

‘Zielig? Dat moet je tegen Marijke zeggen. Die man was een terrorist. Je zult door zo iemand altijd lastiggevallen worden.’

David haalde zijn schouders op.

‘Die man was ziek.’

‘Wat zou er met Koen van der Wiel gebeuren?’ vroeg Saskia zich hardop af. ‘Papa zei dat we nooit meer iets van hem zouden horen. Hij zal wel met pensioen gaan.’

‘Voor hem komt er wel een ander,’ zei David. ‘Die aanslag is nog steeds niet opgehelderd.’

‘Het was gewoon een ongeluk. Daar ben ik zeker van.’

‘Hoe weet jij dat nou? Jij hebt het niet gezien. Jij stond er met je rug naartoe. Koen van der Wiel zei toch dat het opzettelijk gebeurde. Dat bleek uit de bandensporen.’

‘Onzin,’ zei Saskia zelfverzekerd. ‘Zo, dit is de laatste foto. Het album is bijgewerkt. Zien?’

Hoe vaak had David al niet plichtmatig het album doorgebladerd waar Saskia zo trots op was. Saskia als baby op de eerste pagina en zo verder tot nu. Stomme babyfoto's.

‘Leuk hè,’ zei ze.

Om geen ruzie te krijgen, keek David achteloos mee.

‘Ga eens terug,’ zei hij.

Het viel hem nu pas op. Al tientallen keren had hij de foto's gezien.

‘Wanneer is deze foto genomen?’

‘Dat kun je uitrekenen. Ik was een jaar of twee, drie. Kijk, ik kon net lopen.’

Maar David lette niet op de kleine Saskia.

‘Die witte sportwagen op de achtergrond. Zie je die dan niet?’

‘O nee hè!’ Saskia sloeg het fotoalbum met een harde klap dicht. ‘Je gaat me toch niet vertellen dat je de auto ziet waarmee Hans van Lelyveld is aangereden. Ik wil er niets van weten.’

‘Even kijken, toe,’ smeekte David.

Met tegenzin gaf Saskia hem het album.

‘Van wie is die wagen?’ vroeg David.

‘Van een toevallige voorbijganger. Die stond daar gewoon geparkeerd. Ik heb hem nooit gezien.’

‘Het is 'm wel,’ zei David.

‘Hoor je stemmen? Zie je spoken?’

‘Maar stel nu eens...,’ begon David.

‘Het moet afgelopen zijn,’ zei Saskia. ‘Dringt dat niet tot je door? Het is over en uit.’

David dacht na. Hij probeerde zich voor de geest te halen hoe de witte sportwagen eruit had gezien. Een lage wagen, oud model, lange voorkant.

‘Zet Hans van Lelyveld nu eens uit je hoofd,’ zei Saskia. ‘Ga je met deze foto naar Koen van der Wiel soms?’

‘Dat is niet eens zo'n gek idee.’

‘Het is belachelijk. Wat heb jij toch? Alles is opgelost.’

‘O ja?’ vroeg David. ‘Wie heeft hem dan aangereden?’

‘Je maakt jezelf ziek, David. Straks ga je ook nog stemmen horen.’

‘Dan doe ik niks,’ zei David. ‘Misschien heb je gelijk.’

26.

David hoorde stemmen. Niet zoals Hans van Lelyveld, maar het gonsde in zijn hoofd. Iets klopte er niet. Deze keer moest hij het zelf opknappen. Wie kon hij nog vertrouwen?

Hij haalde alle fotoalbums uit de boekenkast en bestudeerde ze een voor een, op zoek naar de witte sportwagen.

‘Sinds wanneer heb jij belangstelling voor die oude foto's?’ zei zijn moeder.

‘Zomaar. Ik vind het wel leuk.’

Marijke Ouwerling ging naast hem op de bank zitten en bladerde mee. ‘Zullen we deze foto vergroten, voor aan de muur?’ Ze wees naar een lege plaats boven de dressoir. ‘Dan vergeten we papa nooit meer.’

‘Dat doe ik toch niet,’ zei David.

Nu zijn vader was overleden, merkte hij pas echt hoeveel hij hem miste. Wat had hij toch altijd veel gedaan met zijn vader, al was die vaak van huis. Nooit meer schaken, nooit meer samen achter de computer, nooit meer naar het voetballen. Zelfs samen dat vervelende boodschappen doen op zaterdagmiddag miste hij nu.

David zette de fotoalbums terug in de kast. Geen witte sportwagen. Er was wel een vergeelde foto van oom Hendrik van vele jaren geleden met op de achtergrond een auto die er een beetje op leek. Maar die foto was genomen toen oom Hendrik net zijn rijbewijs had gehaald. Die auto was natuurlijk al lang op de schroot beland. Of niet?

‘Ik ga nog even naar Saskia,’ zei David. ‘Even wat spullen ophalen.’

‘Hoe kan dat nou? Ze was vanmiddag nog hier.’

‘Ze heeft mijn wiskunde meegenomen. Ik heb overmorgen proefwerk.’

‘Dan doe je dat toch morgen. Kom, dan ga ik het gezellig maken.’

Zijn moeder aaide hem door zijn haar.

Even twijfelde David. Kon hij haar vertrouwen? Toch besloot hij om te zwijgen over de fotoalbums.

Er waren twee mogelijkheden. Paul de Zeeuw of oom Hendrik. Zijn moeder viel af. Het was ondenkbaar dat ze iets met de dood van Hans van Lelyveld te maken had.

David kende de broer van zijn vader nauwelijks. Hij kwam zelden op bezoek, maar dat kwam omdat Marc en Hendrik Ouwering elkaar iedere dag al op kantoor zagen. Op verjaardagsfeestjes wel, maar verder? Hij zag oom Hendrik vaker op de televisie dan in het echt. Dat was al zo gewoon geworden dat hij niet eens speciaal op de bekende misdaadprogramma's afstemde. Hij kwam oom Hendrik op alle zenders tegen.

Vroeger keek hij tegen hem op. Maar dat was de laatste jaren wat minder geworden. Oom Hendrik kreeg het meer dan eens voor elkaar om cliënten vrij te pleiten die toch schuldig waren. Op vormfouten of vanwege oneigenlijke opsporingsmethoden. Zoals Koen van der Wiel zonder toestemming van de officier van justitie af luisterapparatuur had laten plaatsen.

Oom Hendrik had Koen van der Wiel aangeklaagd. En daarmee gisteravond het journaal gehaald.

‘Dit betekent het einde van de carrière van onze rechercheur,’ had zijn moeder voorspeld.

Vanmorgen stond op de voorpagina van de krant dat Koen van der Wiel met ziekteverlof was.

Arme Koen, dacht David. Hij mocht de rechercheur wel.

Was deze niet uitsluitend op zoek geweest naar de ware toedracht van het ongeval?

David pakte zijn fiets. Hij had geen zin om zijn huiswerk te maken. Hij nam het weggetje langs de Slingerland, nam de grote bocht en stopte bij de brug. Hij keek naar de plaats waar hij het ongeluk had zien gebeuren.

Alleen wat koeien graasden in het weiland. Door de vroeg opkomende mist kon hij de weg niet zien. Maar terwijl hij daar stond zag

hij in zijn herinnering de witte sportwagen langzaam aan komen rijden, even inhouden en doorrijden.

‘Weg, weg jullie.’ Hij hoorde het Hans van Lelyveld weer zeggen.

David fietste het bos in, langs de boswachterswoning. Stiekem keek hij naar binnen. Het huis leek verlaten. Uit niets bleek dat Tineke van Lelyveld daar woonde. Zou hij aanbellen?

Wat voor reden had hij om dat te doen? David besloot door te rijden. Rechts van hem lag het veld van de atletiekvereniging. Tientallen joggers maakten daar hun verplichte rondjes. Even later passeerde hij Huis den Oever, het restaurant waar hij zo vaak op zondagmiddag met zijn vader en moeder pannenkoeken had gegeten. Hoe vaak hadden ze dan niet een wandeling gemaakt naar de verbouwde boerderij van oom Hendrik, rechts achter het restaurant?

Hij kon doorgaan naar rechts of omkeren. In de verte zag hij de woning van oom Hendrik liggen.

In zijn herinnering was het niet zo'n grote boerderij. Wat moest oom Hendrik in zijn eentje met zo'n kapitale woning? David fietste langzaam voorbij. Hij beseftte dat hij hier niet zomaar naartoe was gegaan.

Hij dacht aan het fotoalbum van Saskia. Hij herinnerde zich ook een andere foto, in het plakboek van zijn moeder.

De vergeelde foto van oom Hendrik. Wanneer was die genomen? Ach, het moest wel twintig jaar geleden zijn. Hij mocht zich geen muizenissen in zijn hoofd halen.

Het was alsof David naar zichzelf keek en zag hoe hij op de grote vervallen schuur toeliep. Het dak was voor een deel ingestort. De dubbele deur stond halfopen.

David keek naar binnen. Vroeger had de schuur dienstgedaan als stal. In de hoek links lag hooi tot aan de zolder. Langzaam liep David op de hooiberg af en toen zag hij wat daaronder verstopt was.

27.

Een uur stond David voor zijn kast met kleren. Hij moest er netjes, maar ook niet al te chic uitzien. Op het verjaardagsfeest van Saskia was zijn halve klas uitgenodigd, maar ook de familie. Hij had er wel zin in.

De garage leek op een echte disco. In het midden hing een draaiende bol met gekleurde lampjes. De muziek was aan het einde van de straat te horen. Soms ontvluchtte David de dreunende bassen en hielp mee in de keuken. Paul de Zeeuw en Marijke maakten toastjes die David uitdeelde.

Saskia kende hij bijna niet terug. David had haar nooit anders gezien dan in een spijkerbroek en slobbertrui, maar nu droeg ze een minirok en strak truitje. Ze had zich opgemaakt en haar haar opgestoken. Nu viel David pas echt op dat Saskia er veel leuker uitzag dan de andere meiden uit zijn klas.

Hij wilde dat hij zijn geheim met haar kon delen. Hij had de witte sportwagen onder de hooiberg gevonden.

Op de wielen zaten nog moddersporen. Waarom was de auto verborgen onder het hooi? Hij wist nu absoluut zeker dat oom Hendrik bij de aanslag op Hans van Lelyveld was betrokken.

Eén telefoontje naar Koen van der Wiel en zijn ziekteverlof was opgeheven.

Maar was het zo eenvoudig?

David keek naar de swingende menigte voor zich. Hij lette vooral op Saskia. Zij flirtte met iedere jongen, leek het wel. Voor het eerst van leven voelde David iets van jaloezie. Het was verdorie toch zijn vriendin, en ze zag hem nauwelijks staan.

Hij slenterde naar de keuken.

‘Davidje,’ klonk het langgerekt. ‘Hoe-is-tie?’

Oom Hendrik wachtte niet op antwoord, vulde zijn whiskyglas bij en trok Paul de Zeeuw aan zijn arm.

‘Pinxteren hebben we in onze zak,’ fluisterde oom Hendrik, maar hard genoeg dat David het hoorde. ‘Ik heb net met hem een paar flesjes pastoor gemaakt. Bingo. Alles geregeld.’

‘Doe er eens wat meer spuitwater bij,’ adviseerde de vader van Saskia. Hij liep naar de woonkamer.

‘Kom, ik ga de familie eens opvrolijken,’ zei oom Hendrik tegen zichzelf. In één teug sloeg hij zijn glas achterover.

David zag hoe oom Hendrik steun zocht bij het aanrecht en de deurpost om zijn weg te vinden naar de woonkamer.

‘Hij werkt te hard,’ zei Saskia die ineens achter David stond. ‘Dan valt het verkeerd. Let er maar niet op. Leuk feest hè?’

‘Hij heeft een witte sportwagen,’ flapte David er plompverloren uit.

‘Wat zeg je?’

‘Ik heb een paar dagen geleden in de stal naast zijn huis rondgeneusd.’ David keek om zich heen om er zeker van te zijn dat niemand hem kon horen. ‘Onder een berg hooi is de auto verstopt.’

‘Kom jij gezellig mijn feestje verpesten?’ Saskia keek David woedend aan.

‘Hoor je niet wat ik zeg?’ zei David. ‘Ik verzin het niet.’

‘Al heeft hij er vijf sportwagens staan, het interesseert me niks. Nada. Duidelijk zo?’

David zweeg beschaamd. Zoveel onbegrip had hij van Saskia niet verwacht.

David wilde weg. Hij zat in de voorkamer tussen de familie. Het feestje in de garage kon hem gestolen worden. Een enkele keer was hij Saskia tegen het lijf gelopen, maar hij was lucht voor haar.

Stom dat hij zijn geheim verraden had. Aan Saskia nog wel. David luisterde naar de anekdotes van oom Hendrik die steeds moeilijker uit zijn woorden kwam. Op de momenten dat iedereen hard lachte, glimlachte David plichtmatig mee. Nee, dit was niet zijn avond.

‘Tijd om op te stappen. Kom David.’

Marijke Ouwering nam van iedereen afscheid. David liep naar de garage en zwaaide naar niemand in het bijzonder. Saskia zag hem, maar draaide zich demonstratief om.

‘Vond je het niet zo gezellig?’ vroeg zijn moeder toen zij thuis waren.

‘Niet echt,’ antwoordde David.

‘Er is iets met je. Ik merk het aan alles.’

David haalde zijn schouders op.

‘Het zit je nog steeds dwars, of niet?’

‘Iemand heeft hem aangereden,’ zei David. ‘Daar maakt niemand zich druk om.’

‘Het was gewoon een ongeluk.’

‘Het was oom Hendrik,’ zei David. ‘Ik weet het zeker.’

‘Hoe kom je daar nu weer bij?’

‘In zijn schuur staat de sportwagen. Ik heb hem gezien, verborgen onder een hooiberg.’

‘Wat ga je me nu vertellen. Ben jij aan het spioneren?’

‘Ik fietste toevallig langs zijn huis.’

‘David, David toch. Wat ben je toch allemaal aan het doen? Dit slaat nergens op. Die wagen heeft oom Hendrik alleen voor de onderdelen. Twintig jaar geleden heeft hij er voor het laatst mee gereden. Die auto doet het helemaal niet meer.’

‘Ik heb het ongeluk gezien,’ zei David. ‘Ik heb de sportwagen herkend.’

‘Dus je hebt het ongeluk wel gezien! En jij beweert dat oom Hendrik een moordenaar is.’

David knikte. De moddersporen op de wielen waren niet van twintig jaar geleden.

‘Als jij het wil, gaan we dat uitzoeken. Alles. Maar voordat we naar Koen van der Wiel stappen, wil ik je iets laten zien.’

Ze liepen naar de studeerkamer van Marijke. Uit de onderste lade van haar bureau pakte ze een stapel brieven.

‘Je mag ze allemaal lezen.’

Uit een envelop pakte ze een vel tekenpapier.

‘Dit is de fraaiste.’

David zag een slecht getekend doodshoofd.

‘Wil je de brief lezen die erbij hoort? Daarin vertelt die mooie Hans van Lelyveld dat hij me komt vermoorden als ik jou niet afsta.’

Marijke legde de brieven naast elkaar.

‘Dreigementen, dreigementen en nog eens dreigementen. Iedere dag kwam er wel een brief binnen.’

David las.

Hij kon zich niet voorstellen dat al die brieven over hem gingen.

‘We hebben de politie ingeschakeld, maar die kon er niets tegen doen. Van Lelyveld is talloze malen gewaarschuwd, maar niets hielp. Wat we ook deden. De telefoon ging minstens twee keer per dag. Begrijp je nu dat ik blij ben dat hij dood is? Als oom Hendrik mij verlost heeft van die kwelgeest, ben ik hem nog dankbaar ook.’

28.

David kon zijn moeder geen ongelijk geven. Hij had door de brieven gebladerd die Marijke op haar bureau had uitgespreid. De boodschap was telkens dezelfde: Hans van Lelyveld eiste David op.

Ten onrechte, wist hij nu.

Natuurlijk was Hans van Lelyveld niet zijn vader. Dat had zijn moeder hem wel duidelijk gemaakt.

‘Dacht jij echt dat ik voor Hans van Lelyveld had gekozen, terwijl jouw vader zich voor mij interesseerde? Vanaf het eerste moment was ik verliefd op hem. Niemand kon in zijn schaduw staan, zeker die Van Lelyveld niet. Kun je dat begrijpen?’

David hoefde maar naar haar betraande ogen te kijken om te weten dat ze het meende. En natuurlijk was de dood van Hans van Lelyveld een uitkomst voor zijn moeder.

David vond dat hij de zaak moest laten rusten. Wat zou hij ermee winnen als oom Hendrik voor het gerecht zou komen? De familie Ouwering zou op alle voorpagina's van de kranten verschijnen. Het kantoor zou moeten sluiten.

Zijn moeder had het niet met zoveel woorden gezegd. Maar die conclusie moest hij wel trekken na het lezen van al die dreigementen.

‘Wil je nu nog naar Koen van der Wiel?’ had ze aan David gevraagd.

David wist op dat moment wat de consequenties zouden zijn als hij zijn geheim aan de rechercheur zou prijsgeven.

Maar nu, een week later, begon hij te twijfelen. Hij had met Saskia willen overleggen, maar zij keek hem niet meer aan.

Waarom zou hij raad aan haar vragen? Zij zou toch oom Hendrik blijven verdedigen, al was het maar om de naam van het advocatenkantoor hoog te houden.

Dat was in feite ook de suggestie van zijn moeder. ‘Begrijp je nu

dat ik blij ben dat hij dood is?’ Die zin van zijn moeder bonkte in zijn hoofd. ‘Eindelijk rust. Eindelijk verlost van de bedreigingen.’

Maar als hij aan Koen van der Wiel dacht, was hij niet meer zo zeker van het gelijk van zijn moeder.

De rechercheur had het verloren van de advocaten. Ze hadden hem met de rug tegen de muur gezet. Thuis met ziekteverlof, dat was het povere resultaat van zijn zoektocht naar de waarheid.

David had de troefkaart in handen voor het eerherstel van de rechercheur. Met één simpel telefoontje naar Koen van der Wiel kon David de moord op Hans van Lelyveld oplossen. Want dat die sportwagen alleen gebruikt werd voor onderdelen, zoals zijn moeder beweerde, daar had hij geen moment in geloofd.

Hele gesprekken voerde David in gedachten met Koen van der Wiel. Overdag, maar vooral 's nachts als hij in zijn bed lag te woelen. Het bewijs was overduidelijk. Hij had de moordaanslag opgelost. De rechercheur hoefde alleen het bewijsmateriaal te rangschikken en aan de officier van justitie over te dragen.

Oom Hendrik zou veroordeeld worden. David droomde dat de verdachte na het uitspreken van het vonnis zijn vinger naar hem priemde. Ik heb het gedaan voor jou en je moeder. Voor jou vooral, David.

Hoe vaak was hij de afgelopen dagen drijfnat wakker geworden? Stapelgek werd hij ervan.

Koen van der Wiel had gebeld om een afspraak te regelen tussen David en de rechercheur die nu op de zaak was gezet. David had nog steeds geen officiële getuigenverklaring afgelegd. Tot nu toe had hij nog acceptabele uitwegen gevonden om niet naar het politiebureau te hoeven gaan. Maar hij wist dat uitstel geen afstel zou zijn.

Hij zou kunnen liegen over wat hij had gezien. Maar hij vreesde dat ervaren politiemannen hem snel zouden doorzien.

‘Ik moet naar het politiebureau,’ zei Saskia door de telefoon.

‘Heb jij soms weer iets stoms uitgehaald?’

‘Nee.’

‘Mijn verjaardagsfeest. Toen zei je dat je een witte sportauto had

ontdekt bij oom Hendrik. Heb je dat aan Koen van der Wiel verteld?’

‘Nee.’

‘Waarom moet ik nu ineens een getuigenverklaring af komen leggen?’

‘Geen idee.’

‘Waarom ben je zo kortaf? Waarom ontloop je me op school? Heb je iets te verbergen?’

‘Hoe kom je daarbij?’

‘Omdat je zo raar doet. Daarom.’

‘Ik doe helemaal niet raar. Jij ziet me niet meer staan.’

David wilde de hoorn op de telefoon gooien. Hoe langer hij met Saskia praatte, hoe bozer hij werd.

‘We moeten praten,’ zei Saskia.

‘Waarover?’

‘Over onze getuigenverklaring, stommerd.’

‘Hoezo? Jij hebt niks gezien.’

‘Daarom juist. Ik kom direct naar je toe.’

David begreep wat Saskia wilde. Hij had het altijd al vermoed. Saskia was er niet op uit om de waarheid te achterhalen. Nee, ze wilde de familie beschermen. De moord op Hans van Lelyveld interesseerde haar niet.

Boos zat Saskia op de rand van zijn bed.

‘Dus jij hebt de sportwagen ontdekt bij oom Hendrik.’

David vertelde. Over de vervallen schuur. De hooiberg. De moddersporen. ‘Ik weet dus zeker dat met die auto Hans van Lelyveld is aangereden. Geen twijfel mogelijk.’

‘We moeten oom Hendrik beschermen,’ zei Saskia.

‘Moeten we dat?’

‘Wat wil je dan? Naar de politie gaan en hem aangeven?’

‘Weet je wel wat je zegt?’ David merkte dat zijn ogen begonnen te tranen. ‘Oom Hendrik heeft het gedaan. Hij heeft Hans van Lelyveld aangereden. Hij is een moordenaar!’

‘Misschien was het wel een ongeluk.’ Saskia keek hem uitdagend aan. ‘Dat is onze zaak niet.’

David staarde haar verbijsterd aan. Was dit Saskia? Had ze dan helemaal geen gevoel?

‘We moeten dit zakelijk aanpakken,’ zei Saskia. ‘Ik heb erover nagedacht. We kunnen getuigen dat we een auto hebben gezien. Een rode, een blauwe, een groene, maakt niet uit. Als het maar geen witte is. Onze verklaring moet kloppen. Dan is het Koen van der Wiel tegenover ons. Dat winnen we altijd.’

‘En dan?’ vroeg David. ‘Kun jij oom Hendrik nog recht in de ogen kijken daarna?’

‘Moet dat dan?’

‘Ik doe niet mee met jou,’ zei David. ‘Ik kan het gewoon niet.’

‘Je weet wat er gebeurt als we oom Hendrik aangeven. Grote verhalen in de kranten. Schande over het kantoor, misschien mijn vader werkloos. Is dat wat je wil?’

David wist dat Saskia hiermee zou aankomen. Hij had de argumenten al zo vaak zelf bedacht de afgelopen dagen. Van het levenswerk van zijn vader zou niets overblijven. Dat laatste vooral had hem ervan weerhouden om Koen van der Wiel op te bellen.

‘Een valse verklaring afleggen, dat kan toch niet?’

‘We zullen wel moeten,’ antwoordde Saskia. Uit haar zak pakte ze een velletje papier.

‘Hier heb ik een situatieschets. Als we dit in ons hoofd prenten, kan de politie ons niets maken. Kijk, dit is de weg langs de Slingerland, hier is de brug, daar de bocht en daar de plaats waar de aanrijding plaatsvond. Wij staan hier op het moment dat Hans van Lelyveld werd aangereden...’

29.

David liet zich overhalen. Saskia en hij zouden samen een verklaring afleggen waarmee ze oom Hendrik zouden vrijpleiten. Ze fietsten naar het politiebureau.

David wilde niet liegen. Hij koos ervoor om niet de hele waarheid te vertellen. De ene leugen brengt automatisch een volgende met zich mee en voor je het weet ben je in leugens verstrikt. Nee, wist David, als je gedeeltelijk de waarheid zou vertellen, hoefde je niet bang te zijn dat je jezelf tegensprak.

Maar Saskia vond dat niet voldoende. Eén leugentje om bestwil. Eentje maar. Het was een donkerblauwe auto waarvan ze een glimp hadden gezien. Die auto had Hans van Lelyveld geschept. Dat was de leugen van Saskia die volgens haar afdoende was. Ze had er David om gesmeekt.

‘Over een halfuurtje is alles voorbij,’ zei ze.

David knikte.

‘Saskia gaat met Gerards mee,’ zei Koen van der Wiel in de hal van het politiebureau.

‘David met mij. We nemen even de verklaringen op. Dat moet nu eenmaal.’

‘Nee,’ zei Saskia. ‘Samen. Wij leggen samen één verklaring af.’

‘Dat mag niet,’ antwoordde Van der Wiel. ‘Maar als het goed is, getuigen jullie toch hetzelfde. In feite maakt het niets uit.’

David schrok. Daar had hij niet op gerekend.

‘Ga daar maar zitten, David,’ zei Koen van der Wiel even later. Hij draaide een vel papier in een typemachine.

‘We doen het hier nog ouderwets,’ zei de rechercheur. ‘Binnenkort staat het hier vol met computers, maar dat zal ik niet meer meemaken.’

‘Ik dacht dat u hier niet meer werkte,’ zei David.

Koen van der Wiel glimlachte. ‘Voor de buitenwereld ben ik met ziekteverlof, maar ik kom gewoon iedere dag. Officier van justitie Pinxteren heeft veel minder macht dan hij denkt. *Operatie Lely* is mijn zaak.’

Koen van der Wiel pakte de dossiermap en bladerde erin.

‘Vrijwel alles is duidelijk. De begrafenis van je vader. Onze tocht naar Rotterdam. De rechtbankverslagen. Zijn ziekte. De bedreigingen. Ik heb inmiddels een goed beeld van het slachtoffer. Jij ook?’

‘Ik denk het wel. Even heb ik getwijfeld of hij niet echt mijn vader is, maar dat is natuurlijk onzin.’

‘De rechter heeft twee keer een uitspraak gedaan. Hans van Lelyveld heeft in zijn eentje de banken opgelicht. Zonder hulp van zijn vroegere vrienden. De bewijzen zijn waterdicht. Zijn aanspraak op het vaderschap is verworpen. Er is zelfs DNA-onderzoek aan te pas gekomen. Nee, het was een ziekelijke fantasie van hem. Zo klaar als een klontje. Maar dan de aanrijding. Vertel maar vanaf het begin: wat heb je gezien?’

David zag de tekening van Saskia voor zich. Nu mocht hij geen fouten maken.

‘Dus in de verte zag je een donkerblauwe auto? Waarom heb je me dat niet eerder verteld?’

‘Niemand heeft me ernaar gevraagd.’

‘Curieus.’

Met twee vingers tikte Koen van der Wiel de verklaring van David.

‘Als je hier je handtekening zet, is alles voor elkaar.’

David zuchtte. Dit was hem meegevallen. Hij had niet gedacht dat Koen van der Wiel de leugen zo gemakkelijk zou slikken.

‘Als je hier even wacht, dan haal ik Saskia op. Gerards zal nu ook wel klaar zijn.’

Even later kwamen ze binnen. Rechercheur Gerards, Saskia en Koen van der Wiel.

‘Alles klopt.’ Koen van der Wiel las de twee verklaringen voor. ‘Verbazingwekkend knap. Tot in details is alles identiek. Alsof jullie samen hebben overlegd.’

‘Wat bedoelt u daar nu weer mee?’ Saskia keek boos.

‘Het is in mijn beroepspraktijk nog nooit voorgekomen,’ zei Van der Wiel. ‘Als twee mensen hetzelfde hebben gezien, zijn er altijd verschillen. De een let op dit, de ander op dat. Ik lees hier in de verklaringen zelfs dezelfde zinnen, alsof ze van buiten zijn geleerd. Dat verbaast me.’

‘Kunnen we gaan?’ vroeg Saskia.

‘Natuurlijk,’ antwoordde Koen van der Wiel. ‘Zaak gesloten. Althans, daar lijkt het wel op. Jammer dat jullie me op dit moment niet verder kunnen helpen.’

‘Wat gaat u nu doen?’ vroeg David.

Koen van der Wiel ging onderuit zitten.

‘Hebben jullie ooit nagedacht over het motief van de dader?’

‘Nee,’ zei Saskia. ‘Moet dat dan?’

‘Nu ik alles weet, kan ik me maar één motief voorstellen. Hans van Lelyveld moest uit de weg worden geruimd omdat hij een stalker was. Niets hielp om hem te stoppen. Zelfs een straatverbod van de rechter weerhield hem niet. Jij vroeg me wat ik nu ga doen, David? Ik heb een lijstje met hoofdverdachten. Drie om precies te zijn. Eén verdachte met stip. Ik ga al hun gangen na. Een keer maakt iemand een fout. Volgende week, volgend jaar? Al duurt het jaren en jaren, ik kom er op een goede dag achter. Ziekteverlof of niet, *Operatie Lely* breng ik tot een goed einde. Dat is mijn vaste voornemen.’

‘Wie is uw hoofdverdachte?’ vroeg Saskia.

‘Dat kun je zelf wel bedenken,’ zei Koen van der Wiel. ‘Ik zal haar achtervolgen, al ben ik met pensioen.’

Haar? Plotseling besepte David dat niet oom Hendrik de hoofdverdachte was. Zijn moeder! Koen van der Wiel zou zijn moeder lastig blijven vallen. Alleen zij had belang bij de dood van Hans van Lelyveld. David keek naar het strakke gezicht van de rechercheur. Hij wist weinig van hem, maar genoeg om te weten dat hij geen spelletjes speelde.

‘Ik wil een nieuwe verklaring afleggen,’ zei David.

‘Dat vermoedde ik al,’ antwoordde de rechercheur.

30.

Aan het stuur zat Koen van der Wiel met naast hem technisch rechercheur Maurits Verkerk. David en Saskia zaten op de achterbank.

‘Daar,’ wees David.

Koen van der Wiel parkeerde zijn auto voor de vervallen schuur. De dubbele deur stond nog steeds halfopen.

Van der Wiel en Verkerk hadden geen oog voor de kapitale villa van Hendrik Ouwering. Ze hoefden nergens op te letten, want ze wisten dat de strafpleiter aan het werk was. Koen van der Wiel had met een smoesje de telefoniste van het advocatenkantoor gebeld.

De technisch rechercheur schraapte met een spatel modder van de wielen en vulde daarmee verschillende plastic zakjes. Koen van der Wiel gaf aanwijzingen.

‘Op het eerste oog hetzelfde bandenprofiel,’ zei Maurits Verkerk.

‘Dus met deze sportwagen is Hans van Lelyveld aangereden?’ vroeg Koen van der Wiel.

‘Voor bijna honderd procent,’ antwoordde Verkerk. ‘Een DKW Luxus uit 1936. Mooie kar trouwens. In perfecte staat, zo te zien.’

Koen van der Wiel leunde door het open raampje van het linkervoorportier en keek naar het dashboard.

‘Een bijna volle benzinetank. Neem maar de vingerafdrukken van dit hier allemaal.’ Van der Wiel draaide een cirkel met zijn wijsvinger.

‘Wat wil je daarmee?’

‘Alleen ter controle.’

‘Wat gaat dit nu betekenen?’ vroeg David.

‘Duidelijke affaire, althans dat lijkt zo,’ antwoordde Van der Wiel. ‘We moeten alleen officier van justitie Pinxteren ervan overtuigen dat we een zaak hebben tegen Hendrik Ouwering. Dat zal nog niet meevallen, want de strafpleiter is een vriendje van de officier. De bewijzen moeten dus heel hard zijn.’

Koen van der Wiel hurkte bij het rechtersvoortwiel en bestudeerde de laklaag.

‘Met het blote oog is er niets te zien,’ constateerde hij. ‘Maar dat wil niets zeggen. Neem je dit direct onder handen, Maurits?’

‘Wat gaat u doen?’ vroeg David.

‘De methoden van het opsporingsonderzoek worden steeds verfijnder,’ legde de technisch rechercheur uit. ‘Zelfs de geringste vezel van de kleding van Hans van Lelyveld is op te sporen met de nieuwe technieken. Als deze auto inderdaad het slachtoffer heeft aangereden, blijven er minieme resten achter.’

‘Maar dit is toch geen bewijs,’ zei Saskia.

‘We weten niet wie achter het stuur heeft gezeten,’ zei Koen van der Wiel. ‘Maar het rijtje verdachten zal van drie naar twee naar een gaan.’

‘Ik heb genoeg materiaal,’ zei Maurits Verkerk even later. Hij stopte de plastic zakjes in zijn koffer.

‘Zijn er veel vingerafdrukken?’ vroeg Koen van der Wiel.

‘Allemaal dezelfde. Daar kom ik wel uit.’

Rechercheur Koen van der Wiel wist waarop Maurits Verkerk doelde. Het was niet verstandig geweest om vingerafdrukken te nemen in het kantoor van Ouwerling, Ouwerling & De Zeeuw, maar nu zouden ze toch van pas kunnen komen.

‘Dan wordt het tijd voor een bezoek aan officier van justitie Pinxteren,’ zei Koen van der Wiel. ‘Het zou me niets verbazen als straks deze auto van mijnheer Ouwerling van de aardbodem is verdwenen. Maar dan komt hij toch te laat.’

‘U gaat Hendrik Ouwerling aanklagen?’ vroeg Saskia.

‘Wat mij betreft is *Operatie Lely* opgelost,’ antwoordde Koen van der Wiel.

31.

De brief voor David van notaris Eidhof uit Rotterdam kwam twee weken later. Per ongeluk had de moeder van David de post geopend.

‘Het laatste bericht van Hans van Lelyveld uit het hiernamaals,’ zei Marijke Ouwerling.

David had geen belangstelling. De afgelopen weken had hij geen krant gelezen en niet naar de televisie gekeken. Hij wist dat Hendrik Ouwerling alle voorpagina's had gehaald. Zelfs de verschillende televisiejournals hadden aandacht besteed aan de zaak. David sloot zich ervan af. Hij wilde de naam Hans van Lelyveld nooit meer horen.

‘Hier, voor jou.’ Marijke Ouwerling gaf de opengescheurde envelop aan David. Vluchtig bekeek David de inhoud van de brief.

‘Wil ik niet,’ zei David.

‘Dat lijkt me een juiste beslissing,’ zei zijn moeder. ‘Stuur maar een brief terug.’

Diezelfde avond zette David zijn computer aan. Hij opende een nieuw tekstbestand en begon te schrijven.

Geachte heer Eidhof

Bij deze deel ik u mee dat ik geen prijs stel op de erfenis van de heer Hans van Lelyveld. Het aan mij toebedeelde bedrag van 750.000 gulden kunt u zenden aan de andere erfgename, mevrouw Tineke van Lelyveld-Van der Does.

Hoogachtend,

David Ouwerling

Hij zette de printer aan, drukte op het print-icoontje en adresseerde de envelop.

Nooit, nooit wilde hij nog iets te maken hebben met de man die beweerd had zijn vader te zijn.

Door de gebeurtenissen zou zijn leven niet meer hetzelfde zijn, wist David. Alles was anders geworden. De vingerafdrukken in de auto en de vezelresten op de motorkap bleken voldoende om Hendrik Ouwering te laten bekennen. De veroordeling zou niet uitblijven. Nog één keer zou het advocatenkantoor de televisie en de kranten halen en misschien was dan alles over.

Oom Hendrik had verklaard dat hij in een opwelling had gehandeld. Die middag was er op het kantoor een telefoontje gekomen van Saskia dat de zwerver weer in de buurt van het huis van Marijke zwierf. De telefoniste had het doorgegeven aan Hendrik Ouwering, omdat Marijke en Paul in bespreking waren met cliënten. Hendrik had een rood waas voor ogen gekregen en was zonder iets te zeggen het kantoor uitgerend. Hij was naar huis gefietst en had zijn sportwagen gestart. Hij was in de richting van de boswachterswoning gereden om Hans van Lelyveld een afstraffing te geven. Niet meer dan dat, een afstraffing, dat was de opzet.

Paul de Zeeuw hoorde later die middag wat Hendrik had gedaan. Hij was naar het ziekenhuis gegaan in de hoop dat Hans van Lelyveld de aanrijding zou overleven. Diezelfde avond nog had hij met Hendrik afgesproken dat ze alles zouden doen om het uit de hand gelopen ongeluk geheim te houden. Zelfs Marijke mocht van niets weten.

Ook Paul de Zeeuw zou binnenkort voorgeleid worden. Het advocatenkantoor had zijn deuren gesloten.

David had voor de tweede keer in korte tijd een belangrijke beslissing genomen, zonder raad te kunnen vragen aan zijn vader. Hij had Koen van der Wiel op het spoor gezet van de witte sportauto en nu had hij de erfenis afgewezen.

Hij keek naar de foto van zijn vader aan de muur. De laatste foto die van hem gemaakt was, vlak voor de fatale hersenbloeding.

David zette zijn computer uit en deed de brief in de envelop. Hij

was ervan overtuigd dat hij de juiste beslissing had genomen. Vanaf nu moest hij het zonder zijn vader doen.